

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivárató példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetés félévvel és pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Kabinetiratok előléptetés; Magyar financia II. Budapesti napló. Az országgyűlés - kezdet napi rende. Törvényhatóságok: Bács, Baranya, Bereg, Sáros, Torna, Turóc és Ungmegyék követválasztó és utasító közgyűlések, horvátországi tartományi gyűlés. Pozsonyból rendőrségi szabályok.)

Külföld. (Amerika, Spanyolország, Anglia, Franciaország, Schweiz.)
Értesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő es. s ap. kir. felsége következő legfőbb kéziratokat méltóztatott kibocsátni: „Kedves gróf Mailáth! Ön tapasztalt szolgálatának és irántam mindenkor tanúsított ragaszkodásának kegyelmes elismerése mellett kegyelmesen eltökölvélve érzem magam, önt ezennel statusministeremmel nevezni ki, mi mellett önt az eddig viselt magyar udvari kancellári hivataltól felmentem és magamnak fentartom, tapasztalt és általam mindenkor örömet elismert szolgálatát előadandó alkalommal használni. — Bécs, 1847. octob. 31. Ferdinánd, s. k.“

„Kedves gróf Apponyi! Miatán f. e. octob. 31-én gróf Mailáth Antalt magyar udvari kancellári hivataltól fölmenteni jónak láttam, tehát már most öre m. e. apr. 5-kei kabineti iratom nyomán magyar udvari kancelláriám vezetését határozottan átruházom és meg vagyok győződve, hogy ön a benne helyezett bizodalomnak, valamint eddig, ugy jövendőben is minden tekintetben tökéletesen megfelelni tudand. Bécs, 1847. nov. 6. Ferdinánd, s. k.“ (W. Z.)

Ő felsége gróf S o m s i c h Pongrácz leköszönté által megürült baranyamegyei főispáni méltóságra ifj. Mailáth Györgyöt, ugyanazon megye főispáni helyettesét méltóztatott legkegy. kinevezni.

Magyar financia. (Folytatása). II. A' tervezett adórendszer a' Híradó három stadiumon át fokoként oda kívánja érleltetni, hogy végre eltöröltetvén minden direct adó, állapittassék meg a' jövedelmi adó, mint legigazságosabb, 's ebből és merő indirect adókból földöztesse a' nemzet céljai. Más szavakkal: valódi conservatív szellem — a' természet törvénye szerint, mely ellen haszontalan erőlködünk, a' nemzet, a' kor igényeihez képest megtartva az átmeneti fokozatokat — fejtsük ki financiai tekintetben alkotmányos megalakulásunkat. . . . Nálunk jelenleg egy új időszak nyílik: a' real tudományok, jelesen a' természettan, kezdenek meghonosulni, olly időszak, melyet szívóbb üdvözlünk kell. Az emberiség annál, mit az istenség adott, többet alkotni soha nem fog, bármily alakra módosítsa azt: Egész létünkön, minden műveinken, minden ég alatti levőn a' természet tyusza nyilatkozik; az összes mindenség, mely egy felsőbb lénynek van alávetve, a' természet törvényei szerint fejlődik; él; azok ellenébe mit sem erőszakolhatunk, vagy ha erőszakolunk, megboszulja magát, meg kell neki semmisülni, mert természet körén kívül erőt, természet fölöttit akarunk alkotni; pedig saltus in natura non datur. Az összes világpolitikai ügyködés, azon roppant gépezet, mely ezer ágú bonyodalomban mint valami megfoghatatlan rém tünik fel, a' természet törvényi szerint működik. — És mi, egy maroknyi nép, függeléké a' világnemzetek összességének, talán kivételt akarunk képezni a' mindenségben annak változhatlan szabályi alól? talán azt hisszük, hogy a' magyarok istene, ki csudát művelt, hogy megtartott bennünket, még mindenhatóságát is ide fogja kölesőnőzni, hogy átalakulásunkban az emberiség felé emelkedjünk? — A' római birodalom, vagy a' jelen angol vagy francia nemzet korán sem állottak eredetökben nagyságuk pontjára; hanem fejlődtek fokoként századokon át és fejlődnek jelenleg is. És nekünk nem kell ugyan mindazt keresztül gázolni, mit kellett nekik, mert azon szerencsés helyzetben vagyunk, hogy készre születünk, hogy előttünk van a' minta a' civilisált nemzetek életében 's ha okulni akarunk, azok példáján okulhatunk; ellenben ott sem akarjuk ám kezdeni, hol azok most állanak, hanem koronkénti kifejlődésük processusának színét — onnan a' bölcsőjüktől — kiszemelve használjuk fel a' haza, a' kor igényeihez képest, melyek a' természet utján egymásból folyva, okvetlenül egymástán elő fognak tünedezni. E' szerint elégedjünk meg a' sors adta azon kedvezménytel, hogy siettetjük átalakulásunkat, mint siettetve kifejlését Amerika, mely szinte nem első gyarmatosulásával ölté föl jelen képét; de tartuk meg a' logikai egymástán mindenben 's mindenütt, hogy olly satnyák és erőtlene ne legyünk, mint az erőtetve érlelt gyümölcs; ma e' hazát egyszerre a' polgárisodott népek állapontjára fel nem varázsolhatjuk, vagy igen, ha elég mohók leszünk azoknak minden legnagyobb szerű institúciói átültetésével

gyomrunkat megtönni, ugy járunk mint a' ló, ki karácson böjtjén annyit evett, hogy sem ülni sem állni, sem feküdni, sem járni nem vala képes. . . . Mindezekből önként foly financiai megalakulásunk mikéntje. Kezdjük azt meg a' lehető legkíméleteseb ovatossággal csak mint kísérletet, mintegy mérközve erőnkkel, nehogy túleségázzal visszahatást szüljön; 's ha győztünk. . . . fejlesszük a' szerint, a' mint a' nemzet koronkénti körülményei engedik, okszerű módosítgatással szükségünk növekedéséhez, mint ez követelni fogja 's illy eljárás mellett megedzve magunkat, állítsunk elő végre egy olly edzett, compact financia-intézetet, melyben mint tükörben láthatjuk, hova erősödünk, mely hogy egy szóval fejezzem ki magam, minden re képessé tesz bennünket. Illy financia pedig — a' Híradónak meg kell vallani, nagy nyomatóku politikai számítása szerint — határozódik a' jövedelmi és indirect adókban; miket azonban egyszerre nem nyelhetünk el, vagy ha igen, meg nem emészthetünk; mikre tehát előkészitenünk, érlelnünk kell magunkat, ha azt akarjuk, hogy azok is érettek, megemészthetők, következőleg erőt, életet adók legyenek.

A' mi már most az indirect adókat illeti: milly jelentékes financiai összeget állítanak azok a' nemzet rendelkezése alá, előmutatják Angol- vagy Franciaország adórovatai, melyeket ide sorozni csak másolata lenne a' Híradó kimerítő 's legújabb ide vonatkozó tábláinak. Hja! de azok ezerféle fajával egyszerre nem árasztthatjuk el a' nemzetet; mert nem örvend még olly anyagi jóllétnek, hogy megbirja, míg másrésről az adózástól könnyen elriaszthatatik. Mert mit mondana például a' magyar nemes ember, kit ma a' pesti hidon egy bankó krajczárért nem tanácsos megszólítani, ha holnap már minden lépten nyomon zaklatnák, hogy majd szappan, majd üveg, majd ló, kutya, pipa vagy dohány, meg a' jó ég tudja, minő adót fizessen? Legalább is azt vélné, hogy ütött az itélet órája — vége a' világnak. — Ugy hiszem tehát, hogy az észlelyes politika e' részben is nem azt javasolja, hogy minden áron, mintegy varázshatalommal teremtsük magunkat egyszerre gazdagokká, ha annyira fel kellene is fujnunk magunkat, hogy mint Aesop békája megpukkadjunk; hanem: hogy kisebb nuanceokban mérsékeljünk, mintegy észrevétlenül szoktassuk a' nemzetet olly terhekhez, melyek elviselésére már előzőleg segítettük is. — A' jövedelmi adó is megtúr némelly gyöngye vélemény-árnyéklatot, mellyel azonban kapcsolatban fölmerül azon kérdés, mit első cikkemben említék.

Millyen adót viseljen a' földbirtok? Ez jelenleg reformereink egyik napi kérdése. A' föld birtokra — főleg mikor adózásról van szó — olly sok kajánszem néz, hogy a' financia megalapításában ama kérdést majd kizárólag reá szerelnék döntve látni. . . . E' politikában nem tudom: a' mely belátást kell é inkább csudálni, a' mennyiben a' földadó, mint legbiztosabb jövedelemforrása a' statusnak, mindezek fölött sürgettetik; — vagy csudálni kell inkább a' rövid kilátást, mellyel fogva a' földadó úgy állittatik elő, mint valami mennyei paradicsom, melyet mihelyt megszerzett a' nemzet, mindent megtelt, czélt ért — gazdaggá, boldoggá lett. Ez alternativa problematicum minek látszik ugyan; de alig kell bebizonyítani, midőn publicistáink tanaiból mindig azt tanuljuk, hogy azok financiai politikájának egész somázata a' földadóból — a' lehető legnagyobb földadóból határozódik. Szemetszúró criteriuma politikai kiskorúságunknak. A' mi az elsőt illeti, hogy a' földadó legbiztosabb jövedelme az állodalomnak, kétségen tul van; hja, de ebből nem következik, hogy tehát csak földadó, minden áron földadó, még pedig a' lehető legjelentékebb! mert eddig minden, még talán a' civilisálatlan nemzetek is nem abban találtak financiai üdvösséget; akárhol tekintjük az adórovatokat, a' földadó mindenütt majd legkisebb; ezt mutatja Angol- Franciaország financiaja is, mellynek összege pedig a' miénket, ha ezt financiajának nevezni lehet — talán egy kis potenciában mégis meghaladja. Nálunk, ha már mindezek ellenére olly vérmes reményeket kötünk e' talpalatnyi földhez — teremthetni é nagyobb szerű financiai a' földadóból, kitünik a' második pontból. I. csakugyan mennyei paradicsom é tehát a' nagy földadó és megalakíthatjuk é azt? 'S e' kérdésre nem-mel kell felelnünk. Mert nem szabad szem elől tévesztenünk, ámbár határozó fontosságának nem tekinthetjük azon körülményt, hogy nálunk az adóreform sarkpontját a' nemesség megadóztatása képezi, azon nemességé, mellynek kétharmada, tehát a' többség, adómentességében hitte szabadságának díszét, melly többség — nem nyitvatván vagy nem nyitván önmaga számára eddig

egyéb keresetforrásokat — majd kizárólag azon csekély jövedelemre van szorítva, mellyet földbirtoka ad, . . . e' többséget tehát ugynevezett szűz szabadsága és kis jövedelme mellett nagy földadóval capacitálni ne akarjuk, mert, mint tudjuk, véres demonstrációkkal felel; hanem sima politikai úton néhány krajczárra egypár lelkes szóval rábírván, mutassunk neki eredvényt, hogy kész, és módokat, hogy képes legyen nagyobb terhek elvállására. De továbbá földbirtokunk mostani állapotában a' nagy adót nem is bírja; mert ugy tekintve a' földet mint keresetágot, — valamint minden vállalat jó vagy rossz oldalát, ugy ezét is a' kamatozás határozza meg; már pedig nincs nálunk jelenleg keresetágot, melly a' földnél rosszabbul kamatozna; ennek legnagyobb része normalis időszakban alig adja meg a' 3—4 petet, míg amazok legalább 10—12 de több perccel is fizetik ki magukat; (felvéve például 4 millió pftnyi adót a' nemesi földre, ezt mégis ha jól számítottam körülbelül 1/7 — mindenesetre sokkal nagyobb száttal állana az adórovatban, mint amazok). 'S hol rejlik ennek oka? Felelet: földbirtokunk rendezetlen, elhanyagolt állapotában. Főiparunk kifejtve nincs, birtokaink legnagyobb részét annyi tömördek per-czim nyomasztja, hogy az szabadon nem fejlődhetik — olly állapot, mellyet egymásnak magyaroznunk nem kell, mert közösen tudjuk 's tán érezzük is; 's mellyet bizonyosan nem nagy földadóval fogunk orvosolhatni, mert a' teher természetn oknál fogva is nyomni 's nem emelni szokott (mint igen jól jegyeztetik meg az örökvaltságánál, hogy, ha a' földipart fejleszteni akarjuk, szabadítsuk meg a' földet bilincseiből); hanem orvosolhatni fogunk az akadályok elhárításával és olly eszközök létrehozásával, mellyek a' földipart fejlesztését sarkantýzzák. De végre, ha földiparunk olly kifejtett állapotban lesz is, mint a' műveltebb népeké, minő példát ad ez adóra néve a' külföld? Franciaországban még a' császárság alatt megkezdett a' cadaster's bevégezve mai napig sincs; elnyelte pedig már eddig is a' statusnak olly roppant pénzüszvegét, hogy ez maga képes lenne egy jelentékes financiai előállítani; 's a' nemzet közönyösen tekint a' nagy műre, örömet megválnék tőle minden eddigi áldozata daczára is, mert semmi üdvöst nem vár létesítésétől, mert földadója ez esetben is talán csak a' jelenlegi lehet, olly száttólja a' cadasterre fordított roppant költségeknek, mellyet sokszorozva nyert volna meg a' status más beruházásból. Mi tehát cadastert reméllem nem ohajtunk; de nem kell az Angliának sem, mellynek hogy a' földadó kifejtett földipar mellett is — majd legjelentékelenebb financiarovatát képezi, főlebb is említém. . . . 'S nálunk mégis sok tulbuzgó adó-reformer ugy hiszi a' haza igényeit kielégíthetni, ha a' földre — melly a' nélkül is elég nyomorult állapotban sanylik — nagy terhek rakatnak; mialatt van azután jajveszékés, ha a' földmivelőnek a' véletlen hébekorban úgy kedvez, hogy az élet ára 25—30 fra rúg. . . . Eléggeljük ennél fogva kezdetben a' két milliót; munkáljunk ezzel inkább oda, hogy a' földipart értékesítsük 's ez esetben, ha a' körülmények úgy hozzák magukkal, nagyobbítható lesz — mindig azonban mérsékelt adója is. . . . Mig végre behozatván az általános jövedelmi adó, ez valamint minden ipar- vagy keresetágot, minden adóalapot ugy a' földet is a' rányla g, ig a' s á g o s a n fogja terhelni; melly teherben azután ez utóbbi, ha egykor croesusi értékre emelkednek — adja Isten, hogy e' haza földje mindennél drágább lenne — okvetlenül legnagyobb részt is veend. . . . Ez időszakba mindazonáltal egy ugrással szinte át nem varázsolhatjuk magunkat; mert a' jövedelmi adóra is érnünk kell, érlelnünk kell körülményünket, minden iparágunkat 's a' olly szilárd lábra erősítenünk, hogy az állandó tán tetemesebb adózást megbirják; mellyel most, midőn minden virágzásnak indult, a' legkárosabb tespedésre szoríttatnának vissza; mig másrésről a' jövedelmi adóval járó kutatás a' t., melly — ha csak ez önkéntes bevállásra nem alapittatik — mindig kellemetlenségek forrása szokott lenni, jelenleg, midőn az adózáshoz csak szoktatni kezdjük magunkat, a' legkese-rőbb visszahatásokat idézné elő.

A' vezérelv, melly a' Híradó financiai átszövődik, — hogy t. i. financiai megalakulásunkat ne az eddigi adózik vállain fekvő teher bizonyos részének átvételével, hanem új, mindnyájunkkal közös terhek felvállalásával kezdjük, — e' vezérelv mondom három olly indokkal van meg-támasztva, mellyeket kétségsbe vonni valóságos scepticismus lenne. — Vannak, kik ez elvben, hogy t. i. az adózó-osztály eddigi terhei még nagyobbíttassanak, iszonyu anti-

philanthrop tendenciákat látnak; de miről van hát itt a szó? Arról é, hogy, mint eddig, az adózók terhei egy részének a nemességre áttételével, amaz osztálylial kaczerkodjunk, a nélkül, hogy a nemzet javára csak egy lépést is előre tettünk volna? Nem; hanem szó van egy országos financia megalapításáról, szó van financiai alkotmányos megalapításunkról; — mellyel tehát egyes osztályoknak nem anti- vagy sympathiája, hanem az összes nemzet érdeke jön számításba. ... Ily szempontból a Híradó védokai ezek: **1)** Ezen teherlevétellel az ország szükségét nem fedezhetjük, mert sikere észrevehetetlen vagy éppen semmi sem lesz; nem mutathatván pedig így az eddigi tehermenteseknek eredményt, ezek nem megbarátkozni, hanem elidegenülni fognak a további tehervállalástól. E szerint az ország javára mit sem tettünk; de szót tehetni kiállításunk sem marad. — **2)** Ezen teherlevétellel a népnél csak ideig óráig tartó könnyebbülést eszközünk, és oly reményeket ébresztünk benne, mellyeknek csakhamar meg kellend hiúsulniok; mert közszükségeink fenmaradván, sőt mindinkább szaporodván, hogy azokat kellőleg fedezhessük, új jövedelmekre lesz szükségünk; ezeket pedig csak a tehermentesekkel közös, de az eddigi adózók által aránylag viselendő nagyobb terhekből fogjuk előállítani. — **3)** Mert ha terhek levételével a nem országos financia megalapításával kezdjük, hitelünk nem lesz, mint eddig, kölcsönt nem kapunk mint eddig, mert alapunk nincs; s így kifejlődésünket csak jelentéktelen formákban mozdíthatjuk elő. — E védokokhoz commentár nem kell.

A mi a pénznek hova fordítását illeti: én nem hallottam még senkit arról panaszkodni, hogy pénzét elkölteni nem tudja; s reméllem mi sem fogunk zavarba jöni, ha pénzünk lesz, hogy hova fordítsuk.

Hátra van még a felelősségről és oppositioról e financiazterv irányában, egy két szó, — a következő cikkben.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Az idő téles képet kezd ölteni, minek jelei a fővárosi embereken is észrevehetők. Például: kiinn az utcákon gyűrűnek a nagy füllükről, helyüket roppant kendőcsomók foglalták el, mellyekbe a puha nyaku ivadékok esikaként temetkeznek, nehogy a hideg megvegye drágalmát fejét; — a derekat négy soros pánczéllal fűdi a sokféle öltöny finomtól egész a daróczig; — jelveül néha a kebelnek, de többször éppen ellenkező eredményre is vezetvén a vesék vizsgálóját; a lábak fényezés burkolatát bivalybőrrel cserzett sársaruk védik a nyi kos légtől, megnehezítve az erőltet idegek haladhatását, noha más részről a csipős szél nyargalásra korbácsolja a kün járkálót; a kezek öltönyjükhöz bujnak, vagy zsebekbe rejtőznek a keztyűlenség divatos embereinél; — míg a keztyűvelők nyalkán fitogtatják barnává komorult kezeik díszét, fogsavozgva vásárolván meg a láttatás dícsőségét. Ennyiből változott meg a férfi világ külseje, — az ősz-téli idő miatt. A nők szinte más — kevésbé ingerlő costumben sietnek a piacra vagy boltokba, — többnyire bársony kalapokat hordva a hideg ellen, hosszú köpenyekkel söpörgetve az utcák porát, és iszonyu bozontos karmantyukban melengelve kacsókat. Hát még ha foglalkozásaikat is szemügyre vennék? — de azt máskorra kell halasztanunk. —

Néhány nap óta oly sűrű köd borong a város fölött, hogy, kivált este, lapáttal kell utat bányatni a hazamenőnek, — nehogy a köd-fuvarok menthetlenül elnyeljék. Az utcai lámpák sugarai bágyadtan törnek meg, alig világosíthatván meg azon néhány kockahüvelyknyi tért, mellyet a bádogos a lámpákban hagyott; sőt a görbe kürtöben szükkülő ködök tüzet agyon is nyomják a ködöslopok. — Így magyarázta meg nekünk az utcai sötétséget egy tudós lámpagyújtató, ki éppen akkor ivá meg valami sör-barlangban az olaj árárt. Jó még is, ha értelmes emberek alkalmaztatnak, legalább kivágják magukat a vád alól.

A muzeumi téren hetivásárok ezentul nem tartanak. — Ha ez a kellő esend fontartása végett van — nem igen sok a nyereség, de ha tisztasági szempontból vesszük — igen nagy; mert valóban a szép épület közelében botrányos azon szemét-halmaz, melly a heti vásárosok után ott marad majd egész éven keresztül, alkotván dícső kátyukat, és terjesztvén idegenítő bűzt. A czélzott intézkedés tehát nagy szolgálatot tesz a lábaknak a szorrnak, de a szem folyvást megbotránkozik a szomszéd gúnyhók rongyos külsein. A szepítő biztosság itt ugyancsak tág mezőt lehet hivatala gyakorlásához: s e rélyes föllépéséért sok szép szem sugárzana hálát reá, és talán szerelmet is.

Ujpestnél kikötőt terveznek a komáromiak. A terv életbeléptetése 54 ezer pftba kerülne. Mit mi valódi kikötő-életítésre szerfűlött esekély summának itélünk. Nem ismértjük ugyan a tervet, de az 54 ezer pft kiállítás mennyiséghez képest azt csak pulyaszerű miniatúr-kikötőnek hisszük, hanem arról meg vagyunk győződve, hogy 54 ezer forinton igazi kellékű kikötőt ember fia Budapesten létesíteni nem képes. A kikötő-készítést buzgón fölkarolják a pestiek, csak a pénzt küldjék meg a komáromiak. Így egyéb akadály nem lenne, csak a pénz hiánya — mi azonban azt merjük állítani, hogy még valódi terv hiánya is van erre nézve Pestnek.

Valóságos esuda, ha igaz! — pedig hogy igaz, már 3 — 4 újdonságíró kezdek érte, hogy t. i. a pesti gabonakereskedők becsületszavokkal egyesültek a végett, miszerint a fővárosi piacra beszállítandó gabonából egy szemet sem vásárolnak meg, nehogy ez által drágaságot idézzenek elő. — Szép, szép! — de ók könnyen fűlyölhetnek, igazgathatnak, midőn nyaratzakon megtömték már raktáraikat; aztán — mint

egy gonosz nyelv mondá — maguk szállításán be legtöbbit, — mit is vennének meg másodsor?

A pesti zsidóság pompás zsinagógát emelend a Leopoldvárosban. Az épület hírszerint Pestnek egyik dísz leend.

Az iparegylet rajzkiallításán 17 mesternak műve részesült kiutetésben, leginkább kőműves és asztalosak.

A gyümölcs-kiállítás is megnyitott már, látható a casino-épületben: de kóstolható é egyszerűen megmondanunk lehetetlen. s addig a kiállítás minőségéről sem szólhatunk, míg a dologról érdemleg és tapasztalatiilag nem győznek meg.

A Szigligeti-Híradó féle pörbeni eligazodás végett Zerffy által írott röpirat is megjelent már, majd ha elolvastuk, mi is kimondandjuk véleményünket.

A foglaltságban szenvedőknek pedig vigasztalásul szolgáljanak e hivatalos sorok: „Biztos és pillanat alatt segítő orvoságot nyújt a legnagyobb fogfájás ellen. Stein homoeopathicus orvos; kinek lakása ujjvilág-utczában 623. sz. alatti ház második emeletében van.”

AZ ORSZÁGGYŰLÉSI KEZDET NAPIRENDE.

Folyó hó 11kén megérkezik a felsége a primási épületbe száll. 12kén a felségénél országos küldöttség tisztelekedik. Ugyanez nap tartatik „veni sancte“ 9 1/2 óraker, tíz óraker átadatnak a felolvasatnak a királyi előadások. Ezután országos-ülés a nádorválasztás, ki még azon nap bemutatatik a felségének a föleskettetik egyszerűen a primási palota főteremében. Délután 2 óraker kir. családi ebéd, — 3 óraker a főpapság a Pozsony megye és város küldöttségei udvarlanak a felség. 13kán, délelőtti 11 1/2 a megyék, k. városok és kerületek követet az új nádor által bemutatnak egyenkint a felség; délután 2 óraker a felségénél ebéd, 14kén nádori országos ebéd a redout-teremben 2 óraker, 3 óraker a felségés ház családi ebéde. Este 7 óraker hölgyi kör a fels. udvarnál, 15kén második orsz. ebéd a felségénél, 16kén a fels. viszszaütazása.

Folyó novemb. 10kén a pozsony és abauj megyei követek elnöksége alatt tartott kerületi ülésben a kerületi jegyzők a naplővizsgálók választása vétetett szőnyegre, s másnap 11kén be is fejeztetett az.

A nádorválasztást illetőleg pedig Pest megye követi által következő javaslat tétetett: **1)** A nádori esküforma az újabb törvény szerint is magyar nyelven szerkesztessék s ennek nyomán személynök a mlga által az elnökségnek már előbb átadott 1790ki nádori esküforma magyar fordítása felolvasatott s elfogadtatott. **2)** Ugyanez megye képviselői javaslák: miszerint es. k. főherczeg István Magyarország kir. helytartója azon módon, mint e választás 1790ben történt, midőn t. i. a kijelölést tartalmazó irat átadott ugyan, de a rr. által föl nem bontatott, kiáltassék ki nádorrá. E javaslat szavazat utján elfogadtatott. Ezen határozati megállapodások azonnal a főrendi táblához küldettek által üzenet utján. A javaslatot előterjesztő követ kebelrőzölög festé a fájdalom, melly elboritá a nemzetet nagy nádora halála által, de a fájdalom közepett éppen oly rendkívüli volt az öröm, melly István fhg. kir. helytartóvá lett kinevezése által az országot áthatá, kit a kivétel nélküli közbizalom előre is nádori méltósággal feldíszesítettnek szerete tekinteni.

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

BÁCS-BODROG, Oct. 30kán. Itt a követségi díszes rőpkény elnyeréseért kezdetben két bajnok lépven sorompóba, egyik szeretve tisztelt főispánunk névfőrmáját használva: hamis pávatollakban lármás elbizottsággal győzelmet kürtölt előre, de személye népszerűtlen lévén, visszariasztá pártjától azt is, ki különben a főispán nevé nyilván tisztelté, különben a kereskedés föltényezője, a pénz, sem állván szabad rendelkezésire, hogy nemzeti ivókkát rendezze a naphőseit itathassa s mámorokban hivatalokkal vagy a fenytő törvényeséknél pártfogással ámithassa. Ily mostoha körülmények közt a dolog a szeptemberi közgyűlésen széppítettve „lemondásnak“ kereszteltetvén, saját nevével azonban valóságos bukás lévén, a párt-levente a szinpadról tollatlanul leszállott. A másik párt bajnoka jó hír és név világítván föllötte kezdetben számot vetvén magával a néhány tanult kortesfőnökkel rendes tervet készítve böles taktikájával az előkelő családtagokat részére meghódítá a pénz levén egész bőségben rendezett ivókká jó borral s kövér birkahussal, habár hatalmas akadályokkal kelle is küzdenie, győzött s naphőse lett! következő utasítást vivén a honatyák gyűlésébe: **1)** szokásos tisztelekedések közt személynök a mélt. bemutatván megbízó levelüket követetünk a kerületi választványnak egyedül országgyűlési névkönyv hiteles készítése végett terjeszszék elő; az országos testület előtti „igazolást“ azonban erőlyesen ellenezzék. **2)** dícsőül József nádornak balhatatlan érdemei örökítésére fényes születése s hivatali magas állásához nagyszerű emlék állíttassék s or. érdemei törvénybe czikkeztessenek. **3)** nemzetünk kedveltje István főg. kir. helytartó minden kijelölés nélkül közfelkiáltással nádornak üdvözöltessék, **4)** követurak világos törvényink értelmében a kir. előadások előleges tárgyalatását hathatósan szorgalmazzák. **5)** a fölterjesztett előleges sérelmek is kívánatok orvoslandását alkotványos mó-

don eszközteni törekedjenek. **6)** Az 1836. 21. t. cikk életbe léptetését gátoló akadályok elhárítására intézendő törvényi rendelkezés előterjesztésével a kormányt hatósan tárogassák. **7)** Nemzeti nyelvünk terjesztendését buzgón pártolva, annak társadalmi terjedelméről is gondoskodjanak, egyébiránt erőszakolási szint viselő eszközökkel ovaodván. **8)** A vallás-átmeneti törvényczikknek a kath. és gör. n. egyes. papságránzveolly nyilvános módosíttatását eszközteni buzgólkodjanak, hogy miután a fölszentelési eskü szentsége az élet egyik erkölcsi alapköve ez által ingatlik meg botrányosan, a fölszentelt kath. s gör. nem egyes. papnak az átmenet semmi esetben ne engedessék meg, a görög vallásuak átmenetére nézve pedig a törvény után kibocsátott legfelsőbb leirat bezikkzestessék. **9)** Mind orsz. mind megyei tanácskozásink teremeiben az idegen elem törvényes korlátok közé szoríttatván, a vélemény- és szó-lásszabadság törvényszerűleg biztosíttassék. **10)** Az előleges censura törvényekre fektessék, hogy mind a bíráló mind az író jogait s köteleességét intézhesse. **11)** Az annyi törvényi botrányt szült ősiség eltöröltetvén, az innét kifolyt birtoki és törvénykezési viszonyok ugy intéztesse el, hogy a jogigények lehető megovátása mellett országos hitelünk emeltessék. **12)** Az urbéri tartozások megváltásáról fenálló törvényink olykép bővítessenek, hogy a tulajdoni jogsérelme nélkül intézendő szabad egyezkedés alapjánál a vidéki körülményekhez képest pénz vagy természetbeni föld vétethessék; ennek könnyíté eszközölhetésére mind az urbéri viszonyok elrendezése k. intézvény által meghagyassék, mind hitelbank alapíttassék. **13)** A haza közszükségei földözésére a sarkalatos törvények figyelemben tartásával s az adózó nép újabb terhelhetése kikerülésével, országos pénztár állíttassék. **14)** A sz. kir. városok mint a kereskedés s máiparfőtényezői 16szavazatot nyerjenek s ezek köv. rendeztesse: a) érték s értelmiség legyen a polgári qualificatio fő alapja; b) a legközelebb mult hongyűlési megállapodás szerint legyenek az összes polgárság által választandó s minden 3 esztben megújítandó képviselők; ezek a nagyobb városokban 1/3, kisebbekben 2/3 legkisebbekben 2/3 a tanácssal együtt gyűléseket alakítsanak; c) a tanácsnak minden 6 évben összesen választóji legyenek, végre e) a kir. hatalom befolyása föfelügyelők által biztosíttassék, **15)** A káptalanok s kerületek törvényesített állása kedvezőleg tárgyalassék, a jelen nem levők küldöttei pedig végképszüntessenek meg. **16)** A büntető törvénykönyvet Magyarhonnak legüdvösebb malasztját az állandó törvényeszek eszméjével egybekapcsolva életbe léptessék. **17)** A katonai élelmezés munkálata a szegény adózó nép roppant vesztesége megszüntetése tekintetéből törvényyé alakíttassék, a toborzások pedig mintszűgyenletes erkölcsi botrányok örökre szüntessenek meg. **18)** A kereskedési ügy országos választvány által kidolgoztván országunk érdekében ugy intéztessek el, hogy a szomszéd Ausztriávali vámvizonyok a kölcsönös igazság mérlegén egyenlítésse-nek ki. **19)** A czehek az egyedáruskodás megszüntetésére a kézműipar érdekében czélszerűen rendeztesse-nek. **20)** A sorsjáték mint a szerencsevadászó szegények elnyomorulásának forrása s a k. kincstár magastekintélyit kétségesítő közintézet végkép töröltessék el. **21)** A söcsempászok elitélésében a k. kincstár vitatott biróhatósága törvényleg szüntessék meg. **22)** A már fölterjesztett bányatörvénykönyv kir. szentesítésre eszközöltessék. **23)** A vukovár-fiumei vasutmint a magyar kereskedés fővonala s kincsforrása kamatbiztosítás mellett is létesíttessék, **24)** A tiszaszabályozás által szükségelt oly átmetszések költségit, mellyek a közhajózást is érdeklik, az országos pénztár viselje. **25)** Váltói képesség a nem kereskedő adózótul, a sok családi elnyomorulás megszüntetése végett törvényleg tagadtassék meg. **26)** A Bács megyébe keblezett tiazáninni kerületre a esdőrői hatóság terjesztessék ki. **27)** A fölkelési (insurrectionalis) ügy olykép rendeztessek, hogy a katonaszkodási teher a nemes által fontos ok nélkül meg ne vállathassék. **28)** A magyar testőrsereg alapítványi állása az ország elibe terjesztessék. **29)** A bécsi thesauriumhoz hasonló közintézetnek a hon keblében fölláttatása szorgalmazzassék. **30)** Hiteles helyek örökkelli biztosítása s azok lelettárainak a kir. curia levéltárába áttétele sürgettessek. **31)** Az 1836. 14. tcz. jótékonyága az özvegy s hajadonokra is terjesztessék ki. **32)** A zsidók eddigi jogai-ikban fenmaradván kedvezésükre a türelmi adótolí mentesség törvényben mondassék ki. **33)** A honfiasítást kérelmezők nevei elfogadás előtt a megyékkel közöltetvén a törvényes díj letételére köteleztessenek. **34)** Hevesnek a parádi botrányos jelenetből támaszont panaszá sérelmül ne tekintessék. **35)** Bihar, Pest, Pozsony, Zala, Zágráb és Turópolyának a lapokból ismértetes sérelmei ne pártoltassanak. **36)** Gróf Erdődy család jogai támogattassanak. **37)** Német s más külföldi bevándorlók iránt Borsod és Vas felszólalása értelmében törvény alkotassék. **38)** Sáros indítványá országos tébolyda-épités iránt pártoltassék. **39)** Tűz víz jég

kármentes... **40)** Takar... tassék. **41)** sároltassék... üla' már k... tatván, ezt... mellett, ált... szükség... gyesületek... maztassék... maradt köv... vezéseket... jogát azon... utasításul... lasztványi... tás-nyerés... megyeism... tek borsod... jegyző. Fe... endi kezd... pör el fog... leend. R. l... TUF... szolgájan... P. és B. A... — ezek... vetségesü... vában foly... biztosítan... badán f... érdeknél... tost octob... tán itt a... gyan a fe... hangulag... conferen... nye az lő... vadván, az... magában t... minden kis... nult s a k... A követvé... véghez, n... rövid vázla... megjegye... tásul folje... foglaltatv... dattak ki... dor érdem... évben gya... A jelen me... tetése. **4)** ségről szó... módosítá... az 1844ki... elvekhez... mezés rer... le. **9)** Tak... sa. **10)** V... pítása. **11)** zó építeté... valami ter... sítást kiké... n. e. vallá... alakítása... UN... rélyes fői... nácskozás... gyobbszer... előterjeszt... tinknek ut... vény elny... ritó törvé... tében az ő... tár megsz... naptár le... telintézet... tatása. Va... hozatalé... hatni szok... nává válh... társzába... felé vezet... lok közé... a bécsbru... tésé ill... téség költ... vezők álta... rülnenek

kármentesítő nemzeti intézet felállítására buzgón ajánltassék. **40)** Takarékpénz- és magtárak alapítása hön szorgalmaztassék. **41)** Horvát István könyvtára a' nemzet számára vásároltassék meg. **42)** A' népnevelés czélszerű elrendezése-ül a' már készenálló kerületi munkálat alapszabályul választván, ezt országos választvány a' szakértők meghallgatása mellett, átbírálva, egy minden tekintetben a' nemzeti köz-szükséget kielégítő törvény alkottassék. **43)** Korunk az e-gyesületek kora levén, ezeket szabályozó törvény szorgalmaztassék. **44)** A' kir. kincstárnak mult országgyűlésről elmaradt követelése tárgyaltassék. **45)** Főispáni sűrűbb kinevezésekben Bács jelenleg sérelmet talál, azok bíraskodási jogát azonban pártolja. Többnyire követinknek általános utasításul adatott: miként mennyire lehetséges, minden választványi munkálatot s' indítványt előbb a' megyével utasítás-nyerés végett közöljenek, lehetlenségi esetben Bács megyeisméretes szellemében szavazzanak. Követeink lettek borsódi Latinovics Lajos tb. és Piukovics Ágoston főjegyző. Fenyítő és polgári törvényszékünk nov. 15én vendi kezdett, s' a' polgári addig folytattatik, míg minden pör el fog itéltetni. Évnegyedes közgyűlésünk dec. 13kán leend. R. I.

TURÓCZMEGYE. Előbbi tudósításom kiegészítéséül szolgáljanak következők: Juszt József pártján levő L. P. és B. A. a' követségi jelöltségről egészen lemondván, — ezek helyébe báró Révay Simon lépett föl szövetségesül s' az alatt, míg J. Gy. pártján a' korteskedés javában folyt, nevezett báró állását az értelmiség irányában biztosítani kívánván azon kevesek kivételével, kik jobbadán vérségi öszszeköttetésnél vagy személyes magány-érdeknél fogva, J. Gy. pártján valának, valamennyi kaputost october 14én tartott conferenciára öszszehítt s' miután itt a' megyei értelmiség legtulnyomóbb része csakugyan a' felszólító báró és sógora Juszt József mellett egyhangulag nyilatkozott, életbe léptettek azon módok, mik illy conferencia után rendszeren szoktak következni. Eredvénye az lón, hogy a' J. Gy. hiveinek száma szerfölött leoldván, az ellenpárt pedig úgyszólván az öszvesek és rket magában foglalván, a' másik párt october 18dikán, miután minden kísérlete sikernélküli lett volna, egészen visszavonult s' a' követválasztási gyűlésre főnöke meg sem jelent. A' követválasztási eredvényt, melly legszebb renddel ment véghez, már megirtam; most egyedül azokat sorolom elő rövid vázlatban, mik alaputatisásul adattak a' követeknek, megjegyezvén egyuttal, hogy azok, mik már azelőtt utasításul följegyeztettek, ezen anyautasításba jobbadán nem foglaltatván, hanem külön jegyzőkönyvi kivonatokban adattak ki. Az utasítás vázlatát ime következő: **1)** a' nagy nádor érdemeinek becikkézetése. **2)** István főhgnék 1796. évben gyakorlott módoni nádorrá leendő választása. **3)** A' jelen nem levő magnásokat képviselő követek megszűntetése. **4)** Törvényeskedések rendezése. **5)** A' birhatási képességről szóló törvénynek idegenek irányában megszűrítő módosíttatása. **6)** A' vámok és harminczadok kérdésének az 1844ki országgyűlésből fölterjesztett fölírásba foglalt elvekhez alkalmazólag föllevenítése. **7)** A' katonai élelmezés rendezése. **8)** A' büntető s' bányatörvény fölvétele. **9)** Takarékmagtáraknak mindenkit kötelezőleg felállítására. **10)** Viszonossági elvnek vallási kérdésekben megállapítása. **11)** Az országutaknak minden hatóság általi kötelező építtetése s' jó karban fenntartása. **12)** Azon esetben, ha valami terhek javasoltatnának, azokra nézve részletes utasítást kikérni s' bevárni kötelesek követeink. **13)** A' görög n. e. vallásra átmenetet engedő intézvénynek törvénynyé alakítása. Jövő évnegyedes közgyűlésünk nov. 23án. R. I.

UNGMEGYE (követutatisási folyt.) Harmadnap e-relyes főisp. helyettesünk elnökle alatt tartatván a' tanácskozás, rövid idő alatt a' tárgyak legérdekeseb s' legnagyobb halmazán legjobb sikerrel haladtunk által. Az előterjesztettekön kívül t. i. még következők adattak követinknek utasításul: az ósiséggel rokon hitbizományi intézvény elenyészése, az örökváltságul alkotandó kényszerítő törvény, egy g. n. egyesült lelkes indítványa következtében az örökváltság könnyítése tekintetéből a' juliáni naptár megszűntével, a' görög kath. által is a' Gergelyféle naptár leendő használása; a' teherviselés közössége; hitelintézetek létrehozása; a' harminczadi vámok szabályoztatása. Vasutakra nézve: az állomány által a' vasutak létrehozataláért magány-vállalkozóknak kamatbiztosításul nyújtatni szokott kedvezések következtében a' nemzet tulajdonává válhatása előtti időben is ez az utazási díjak meghatározásába befolyással lehessen; a' fumei vasutnak Vukovár felé vezetése, az ungvár-uzsoki utvonálnak országos vonalok közé leendő soroztatása; a' nemzet belégyeztén kívül a' bécsbrucki vasutvonálnak az ország határábrani vezette-tését illető sérelem orvoslása; a' Tiszaszabályozásra szükséges költségekhez, a' szabályozás hasznát közvetlen élvezők általi aránylagos járulás, a' mostani terv czélszerűtlennek találtatván, annak alapszabályokkal leendő sike-

resítése határozatott előmozdítatni. Továbbá hogy az e-lemi károk elleni biztosítás országosan s' kölcsönösségi elvre állíttassék, a' ezéhek eltörlése, országos költségen föl-állítandó s' József nádor-nevével diszesítendő polytechnicum létrehozatala, melly megválasztandó nádorpártfogása s' felügyelése alá állíttassék. A' Ludovica katonai intézetben minden tudomány — kizárólag a' katonai szolgálatot érdeklők, magyar nyelven taníttassék; a' magyar ezred-ekhez csak ezen nyelvet beszélő tisztek alkalmazhatas-sanak, a' sajtószabadsággal ellenkező előző vizsgálat el-törlésének nem sikeríthetése esetén sajtótörvények esz-közöltessenek; a' nemzetiség fölemelése s' fölvirágzása te-kinetéből vitessék végbe minden, mi jogszerűleg s' indi-rect uton létesíthető, mellőztessék azonban minden ut, melly a' különnyelvű népek kedélyt fölízgathatná; csak olly egye-dek honosíttassanak, kik nemzeti nyelvünkön beszélnek; az absentismusra, vagyis a' hazában birtokosakra, mindazál-talnem ben, hanem hivatal nélkül künlakókra czélszerű tör-vények hozassanak. Erdélynek Magyarországgal egyesít-tetése teslvér országos küldöttség által eszközöltessék; a' tisztesbek, megváltott községek s' nemesi jószágot bíró nem nemesek szavazati joga törvény által mondassék ki. A' más vallásrai átmenet éve törvényben meghatározva nem levén, errenézve s' a' törvényben kijelölt formákon ki-vül minden egyéb akadályt elhárító világos törvény alkot-tassék; a' helyhatóságok rendeztetésére falusi jegyzők az állomány költségin rendszeríttessenek; a' katonai kicsa-pongásokat fékező t. javaslat törvényerőre emeltetése sür-gettessék; a' papi dézmák kárpótlással eltörlése; a' zsidóknak türelmi helyzetükből leendő fölmentetése az országos vá-lasztványhoz utasítatván, végre évenként Budapesten, a' törvény által meghatározandó időben tartassék ország-gyűlés s' a' követek 3 évre választassanak. — Ezen előter-jesztett 48. pontban tárgyaltuk követutatisólag azon korsze-rű kérdéseket, mellyek körül hazánk szükségéi, mint szék-pont körül forgolódnak.

BÉREG. Octoberben nemzetünk ünnepe elközelgett el azon nap, mellyen milliók sovár vágya anyagi mint szel-lemi jobblét reményében öszpontosul, a' szív és ész nagy világában találva életet és halált. Előnkbe adattak a' tárgy, csak gondolkodni kellett a' haladás és jobblét eszméin; le-írni, hogy tudja meg a' haza: ötvenkettedik része mint ért és gondolkodik a' nemzet átalakulásáról, gyűlésünk tár-gya ez vala, hallgattuk a' tiszta hazafi keblek munkálatát, fi-gyelmeznék a' szív szavaira, rosszalunk az önzőket, me-legen fogadtuk a' hon boldogítására czélzó üdvös eszméket, szóval tiszta szellemű utasítást készítettünk. Az eskü lón a' rr. első vitatárgya van é benne garancia vagy nincs s' men-nyire: hatévre? vagy csak országgyűlés idejére terjedhet é? a' hosszas vitáskozásnak véget vete az alkotvány jelen hely-zete, nincs szabad sajtó, nincs kerületi jegyzőkönyv, az es-üknek állani kell; mert az erényről statustanilag lehetnek eltérő nézetek: s' határozattá lón: kívánunk szabad sajtót, eltörlőjük az ósiséget multra jövőre, el a' hitbizományokat, ohajtnak szóbeli eljárást és nyilvánosságot, a' büntettesek ügyében következetesen eskütszék; pártoljuk a' hallga-tórendszert; a' papság javai csonkítására szavazunk, a' zsi-dókat emancipáljuk, a' honhoz simuló s' öszszesítő czerimo-niák megszüntetése fölitételével; szeretnénk nemzeti posta-rendszert és adót a' haza szükségére, nemzeti kezelés és több más módosítás mellett; sérelemnek vesszük a' helye-tes kormányzók jelen működési rendszerét, meghatározuk a' jövőrei befolyhatást úgy megyei életünk mint alkotvá-nyunkra, kívánjuk a' hongyülés rendszeríttetését, hol az ifjuság a' közvélemény vértje alatt kicsapongó játszissággal, kár- és kórosan hat a' tanácskozásra, sat. Két nap tartott a' törvény hijányit pótló s' javító utasítás-készítésünk, midőn rivalgó zajos életbe mentünk által, próbát tenni s' küzdeni arra: vajjon a' veres szalag vagy félhold győzend é october 18án. A' remény csalárd, a' kebel hiszen a' végperczig, hogy annál jobban süllyedjen; mind két párt a' győzni fo-gunkkal nyugvók párnáin, fölvirad a' reggel, bár éjjel vá-rosinkban korteskedési politikából mint mondják, egy kis szalmatűz is lobbant fel a' ben lakók rémülésekre, a' esü-ggedő kebel irigyen nézi a' veres szalagosak szép számát, míg ez tombol győzelmében, egyik Sz. J. — t, másik B. S. — t harsogtatja 2k. Elsőnek egy lélekkel kiáltatik Lónyay Meny-hért, míg a' 2k öszszecsap a' megye udvarán, B. S. pártja hátraszorul, míg ez elől erősen áll. Ó exja nehéz szóhoz ju-tás után, a' botot, addigi semmit nem létel mellett, lerakat-ja, a' megyeház előtt álló szuronyosak cordont húznak s' a' két pártot lehető veszély-kikerülés tekintetéből teljesen el-különítik. A' rend helyre áll, a' szavazatszedő választottság helyét elfoglalja, elsőben B. S. pártja szavaz; utána a' szem-mellátható Sz. J. veres szalagos számosabb népe. Az ered-vény: Szintay János 300an fölüli többséggel, második kö-vetté kiáltatik. Ezek megtörténével a' választottak válasz-tóik bizalmát megköszönvén, kiki szállására s' helységébe utazott.

R e n d e s l e v e l e z ő.

BARANYAMEGYE. Baranya megyének rendei f. e. oct. 12re követutatisó 13ra pedig követválasztó közgyűlés-re sereglettek öszsze, az előzvényekből itélve mindenki vi-haros gyűlést jósolt, ezért a' fejr szalagos kaputos conser-vatívek 250, a' kalapjokon galagonyát s' vörös szalagot vi-selő ellenzékiek pedig 50en jelentek meg oct. 12én a' gyű-lésen gr. B. K. s' P. M. és M. vezérlete alatt. Megnyitván fő-ispáni helyettesünk szokott üdvözléssel a' gyűlést, előleg is ugymint cs. kir. főhg Isván helytartó üdvözlésére megbí-zott küldöttségi elnök és szónok számolt éljenések közt a' küldöttség eredvényéről; ezekután hirdettetvén a' f. e. nov. 7én Pozsonyban kinyitandó országgyűlésre a' kir. meghívó-levél, B. K. gr. emelt szót s' vele P. M. és M. több vádat s' indítványt tett, mellyekre többek közt a' főispáni helytartó és S. P. helyt. tan. s' megyei birtokos tb., de leginkább a' tulnyomó conservatívek többségük által megfelelték; az e-gésznek tükrét mutatja a' megyei jegyzőkönyv, mellynek foglalata körülbelül imez: Indítvány tétetett az iránt, mi-ként miután az ezen közgyűlésrei meghívás akként történt, hogy mai napra a' kegy. kir. meghívólevél hirdetése, rö-gtön pedig reá következő napon az országgyűlésre külden-dő követek megválasztása tüzetelt ki, — továbbá a' neme-sek öszszeírása elnökileg rendeltetvén teljesíttetni, nem választványok és a' rr. befolyásával, hanem csak a' tisztvi-selőség által eszközöltetett, azon fölül az ugynevezett kor-teskedéseknél többféle méltatlanság s' kicsapongás követ-tetek el, mindezek orvoslása s' a' hiányok pótlása végett a' nemesek öszszeírása küldöttségek által teljesíttetnek, s' mind ezért, mind pedig hogy a' kir. kegy. meghívólevél hirdetése idejétől más megyék példájára is a' törvényes 15 napi határidő megtartassék, a' holnapi napra kitűzött kö-vetválasztási határidő pedig elhalasztatnék: Miután ezen in-dítvány hoszsú élénk vitatkozásra nyújtott alkalmat, a' rr. azon szempontból indulva ki, hogy a' nemesi öszszeírás nem annyira ufolag teljesíttetni, mint inkább az utóbbi tiszt és követválasztási idő óta netalán megsaporodott vagy ke-vesedett, nemesi jegyzékek kiigazítása czéloztatott az il-lető tisztviselők által elnökileg eszközöltetni; továbbá habár más megyékben az országgyűlésre meghívó kegy. kir. levél kihirdetése s' a' követválasztás ideje közt bizonyos szünet szokott is tartatni, azonban több szomszéd megyében s' itt is, jelesül az utóbbi időket, 1843ik május 2kán tartott köz-gyűlést említve, mint annak jegyzőkönyve tanúsítja, a' kegy. kir. meghívólevél kihirdetése után nyomban és rögtön u-gyanaz nap foganatba ment a' követválasztás is, ezen szo-kásnál fogva, mivel az egész nemes közönség már a' hol-napi napra követválasztás végett meg is hivatott, az elha-lasztás iránt tett indítvány nem fogadtatott el. Mi pedig az említett kicsapongási vádakot illeti, miután ezek eddig csak pusztá szavakkal hozattak elő, ha netalán azok irányában panaszt emelők még tovább is adatokkal kívánnának föllep-ni, már eleve kötelességüknek ismériék é' megye rr. az olly viszszaélések s' kicsapongások megvizsgálására küldöttsé-get, Nunkovich Ignác tb ur elnöksége alatt, Mihálovich Imre és Strázsay János tbb, Madarász József főjegyző, Rihmer János tiszti főügyész, Raisz Dániel főbíró, Ország Lajos alszolgabíró s' Kisfaludy Antal eskütt és Czirer József tollvezető urakból állót nevezni. — Kimondván elnök ó mlga a' többség akaratóból eredt végzést, s' a' gyűlést e' napra délutáni 3 óra után befejezvé, az ülés zajos láрма és tolongás közt befejeztetett.

October 13án elnök ó mlga előadván a' közgyűlés czélját, szavazatszedő választványt nevezett ki s' indítvány folytán szavazatra bocsátá a' nemességet; Baranyának 835 szavazó nemessége van, ezek által a' szavazás szerint Som-sich Pál helytartósági tan. s' megyei birtokos tb és Scitovszky Márton másod alispán 762 szavazattal megyénk követeivé választattak s' a' megbizási levél hiteles alakban kiadatni rendeltetett. Beadván az utasításkészítő választvány munká-latát, ez fölolvás után csekély változtatásokkal elfogad-tatott; az utasításokat legközelebb. Hitelesíttetvén az octob. 12ki ismét a' 13ki — gyűlés folyta alatt szerkesztett jegyző-könyv, a' közgyűlés befejeztetett. — Korteskedési kicsa-pongásról mind addig, míg a' vizsgáló választottság jelen-tését nem teendő, előleg írni elhamarkodás lenne s' így róla hallgatók. —

Pécs városban a' sejtelmek után a' kir. biztossági ü-gyek f. e. decemb. befejeztetni s' a' sokaktól várt tisztujtás is alig fog megtartatni. Pécs városáról levén említés, lehetetlen meg nem említeni, miként a' koldulást megszü-ntető és szükölködön segítő pécsi szegény-intézetnek 1846. évi 3862 ft. 23 kr. jövedelméből, jó erkölcsű s' valódi szeg-ény helyett több olyan részesül, ki nem rég rablások mi-att került ki városi börtönből; ki feslett életmódja, vagy fes-lett életü személyek tartása által közönségesen ismértetes; ki ellen bebizonnyult: hogy pár forintért bámi ügyben kész hamis eskü mellett tanúságot tenni: é' végett igen czélsze-rű volt az adakozók és segélyt nyerők névjegyzékét kinyo-matva a' városi lakosság közt kiosztatni; de még kívánatosb

lenne illy bélyegzett személyek helyett becsületes 's valódi szegényeknek adni segélyt.

A' pécsi takarékpénztár igen sokat köszön Blauhorn Mihály alelnöke fáradhatlan örködésének, mellynél fogva érdemei méltánylásul az igazgatóság őt ünnepélyesen arany szelenczével örvendezte meg. — Egy pécsi.

TORNAMEGYE. (Folytatása és vége.)

A' Buttler-alapítványnak újra elosztása, vagy is annak élvezésére jogosítandó ifjak megválasztása iránt már f. e. mart. 1jén kezdődött közgyűlés világos határozatot hozta; mindazáltal, a' mennyiben arra épen 6 folyamodó vala, kik közül a' többség elutasítani senkit sem akart, — gyakori példa szerint, az említett határozattól elállva 's a' választást mellőzve, — az alapítványi öszveg kamatja élvezésében mind a' 6 folyamodót részesíté, miglen iskolai pályáját végzi, vagy erkölestelen viselete és hanyag tanulása miatt elnem mozdítottak. Így is jó! de mégis következetesb lenede a' közhatározatot fenntartani és a' megyei végzések iránti bizalmat nem csökkenteni! — A' fen is említett tiszamelléki tüzkartéri intézet a' megye pártfogása alá vétetvén, megyei és községi ügy a' birák épületei is annál rendelkeztek biztosítani. — A' Boldva folyamom épült malmok zsilipjei, gátjai és zugója több helyen levágtatván az eljáró választvány által, hogy azok jövőre szabályos magasságra építhetessenek, mérnökileg megvizsgáltatni 's a' magasság és szélesség minden malomra nézve külön megállapítani határozatott, némelly malmok működésének megszüntetése iránti határozat felfüggesztetvén. — Házi pénztárunk jövő eszt. kiadásai előleg 10,343 ft. 54 krban állapítottak meg. E' gyűlés alatt hozott szóba a' Budapesti Híradóban megjelent bizonyos cikkis, mellyben, állítólag a' katonaság számára felvállaltzabszállítás miatt némelly tisztviselők és mások is gyanúsítottak, és a' czikk tartalma alaptalan rágalomnak nyilvánítottatott többek által; én azonban a' Budapesti Híradót nem olvasván, sem annak foglalatját, sem a' Pesti Hírlapban netalán arra megjelent választ nem tudom, és így mennyiben legyen alaptalan, meg nem ítéltetem; annyit azonban az igazság érdekében mondhatok, hogy a' zab is azután a' vidéki piacokon drágábbban kelt, mint a' kérdéses mennyiség kiállítás elvállalva volt, tehát nagy nyereség rajta nem lehetett; de különben árverés vagy is inkább árlejtés tartatván reá, a' hozzá járulás senki előtt zárva nem volt. — Fenyítő törvényszékinken hozott ítéletek nagy részint kihirdetés nélkül jövő törvényszékre halasztatnak, talán, hogy az elítéltek a' munkától el ne fogassanak, vagy, hogy netalán addig előfordulandó követválasztásra szabadságban maradjanak.

Már az országgyűlésről a' közéletet az országgyűlést, de a' kir. meghívó-levél már csak az évnegyedes közgyűlések után érkezvén, annak kihirdetésü oct. 9dik napjára ismét közgyűlés köröztetett; mielőtt azonban ez elérkezne, már a' követválasztási moggalmak megindultak, két párt, — veres és fehér tollas, alakulván a' megyében, mellyek egymás ellen erős elszántsággal vitlanak és az oct. 9iki gyűlésre már nagy számmal jelentenek meg; az igazi korteskedést azonban még csak ez után kezdték, mert bármerre ment az ember, majd minden előtalált szekerem korteskedőket és boros hordókat látott, annál sürűbben, minél inkább közelgett a' választás napja, tudniillik oct. 25-dike. Az utólsó héten azonban a' fehér tollas pártnál szélcsend látszott beállani, de csak azért, hogy a' vihar még nagyobb erővel törjön ki; ugyanis e' párt által felfogott egyik egyed választás előtt negyed nappal viszsza lépven, a' másik pedig minden áron követ lenni kívánván, a' megye azon határozatát, melly szerint a' külmegyében lakott tisztviselőket megunván, hivatalait egyedül benlakosokra terjeszté ki, félre téven, szomszéd megyébe sietett maga mellé olyan társat keresni, kinek erszénye a' sikert lehetőleg biztosítsa 's azt A. M. grófban fel is találván, ez választás előtt három nappal lépett fel 's ámbár a' megyében soha gyűlésen sem vala, sőt majd teljesen ismeretlen, pazar kézzel és nagy öszvegekben szórt pénzbeli vesztegetés 's nyíltan bevallott szavazat-vásárlás által oda vitte a' dolgot, — mi ugyan, melleleg legyen mondvá, — inkább egyik járásban a' szavazatképes nemesség hibás és tökéletlen öszveveiratásának, mint a' sok pénznek tulajdonítható, — hogy a' választók egy része adni venni engedvén magát, a' szavazat-vásárlás pedig választáskor szavazás alatt még legtüzesebben folytatatván 's mint mondják egy zavazatért száz pengő forint is adatván, — a' fehér tollas párt 58 szónyi többséggel győztes lón; — másikjelöltjét egy kis fortély használatával felkiáltás utján választván meg. Ugyanis a' pártok annyira föl levén egymás ellen ingerülve, hogy bejvetelkor a' megyeház előtt öszszakapván, némellyek kisebb nagyobb ütéseket is kaptanak 's a' verekedést kezdetre fehér tollas párt megfutamlott, mi miatt annak megyeházban volt tagjai a' főispáni helytartót katonaság-kirendelésért szolíták fel, mi, fájdalom! Tornában most legelőször meg-

is történt; egy század huszárság ótalmozván egymás ellen a' legszebb alkotványos jog gyakorlására öszszejöttek nemesség, kik, in propria saevire viscera nem kis hajlamot mutatnának. Így tehát a' választás katonai ótalom alatt kezdetvén a' szavazás is az alatt végeztetett, tartván egész estig, olly módon, hogy elsőben a' veres, azután a' fehér tollas párt végezte azt, nehogy öszszevegyülve vérengzés támadjon; midőn tehát a' veres tollas párt a' szavazást végezte, a' megyeházba kirendeltetett a' városba, a' fehér tollas párt pedig befelé menve szavazott 's midőn a' szavazást végezte, mind ben volt a' megyeházban, a' veres tollas pedig kívül, és e' közül a' katonaság a' megyeházba egyet sem bocsátott; midőn tehát a' szavazás eredménye egyedül a' fehér tollas pártbeliek jelenlétében kihirdettetett, ugyanezen párt másik jelöltjét is kikiáltá, de a' főispáni helytartó eladá, hogy a' másik párt ki levén zárva, kénytelen ezt is szavazásra bocsátani 's már a' nép oszlani is kezdte a' teremből, midőn a' fehér tollasok azt vitatván, hogy ha egyik követre többség van, a' másikra is lesz, az elnök felszólítá a' jelen volt pártbelieket: nyilatkozzanak, kik a' másik követet nem akarnák, 's minthogy senkiesem nyilatkozott, a' másik követ is megválasztottnak nyilvánított. Az akkori hallgatás oka pedig az volt, hogy már a' szavazatok eredménye is gyertyavilág mellett hirdettetvén ki, ha szavazásra megy a' másik követ, akkor annak következett napra kell vala maradni, mire kedv senkinél sem mutatkozott. Következett éjjel csak egy ember ütött agyon.

Ezen választás annak tényezője által az ellenzék győzelmeül ünnepezték 's kérdőkéleg emlegették. En pedig, ki szinte ellenzéki vagy is szabad elvű vagyok, és így e' pártelvi győzelmet szívemből ohajtom, csak annyit mondom reá, hogy illy győzelemtől mentse meg e' haza nemtője az igaz ügyet, mellyben, jesusitai ama híres elv szerint, a' czélnek kellett megszentelni az eszközöket.

Választás utáni napon olvastatott az e' végre megbízott választottság által kidolgozott utasítási javaslat, 's minden lényeges változtatás nélkül helyben hagyatott; minthogy annak minden pontja teljes szabadelműséget lehel.

Harmadik nap következtek a' választás utóféldalmai, mert a' verestollas pártot vezette főszolgabíró ellen panaszlevelek olvastattak fel, hogy az két személyt öszszeütközés közben megütött; — mire a' fehér tollasok nyomozást sürgettek, a' másik pedig, lehetlennek mondván nem érdekelteket találni nyomozásra, kir. biztost kéretni kívánt; de később azon közléput választatott, melly szerint az eset polgári vétségnek vétetvén, barátságos utoni elenyészésre utasított. — Vidékünkön az ösi vetés, részint a' sok eső miatt, melly minden mezei munkát kelletnél hátrább lökött, részint a' sok gyümölcses bajlakodás miatt, elkészt; de ha a' jolsvai időjóslo jóvendölése úgy teljesül mint e' hónapban, talán még némileg felüdülnék a' vetések. — A' szüret vékony, a' bor középszerű leend; gyümölcs, makk mindenfelé igensok; de a' burgonya kisebb nagyobb mértékben mindenütt rothad, köble 4—5 váltó forint.

Rendes levelező.

SÁROSMEGYE. Folyó eszt. oct. 6-án tartott Sáros megye részéről a' követválasztási 's utasítási közgyűlés. Megirtam már: hogy követeikül: Márjássy Ágoston és Semsey Albert közakarattal választattak meg. Még az nap került a' választvány által véleménykép kidolgozott követi utasítás tárgyalás alá, mellynek nevezeteseb pontjai e' következők: **1)** István főhg, elhunyt atyja megválasztás-módja szerint, Magyarország nádorává választassék; fenséges atyjának érdemei becikkeltessenek. **2)** A' magyar nyelv tökéletesen és minden ágazatiban diplomatikai erőre emeltessék 's az örökös tartományokkai levelezés tárgyában viszonzóság létesíttessék **3)** A' követigazolás csak a' mult országgyűlési határozat értelmében pártoltatik. **4)** Az öszség eltörlése nem pártoltatott ugyan, de némi módosításában megegyezett a' megye. **5)** Az örökvltságra nézve kényszerítő törvény nem kell. **6)** A' kath. papoknak és szerzeteseknek átmenetele az evang. vallásra ne engedtessek meg. **7)** Az „adó“ el nem fogadtatik ugyan, mivel mi ezen szótól szerfölött borzadunk, hanem a' közterhek viselésében, tehetségünk szerint, mi is részt venni kívánunk. **8)** Az országgyűlés és a' megyék rendezetése sürgettesék, ugyszinte a' tisztújítási kiesapongások és vesztegetések meggátlása iránt czélszerű törvény igttatassék, a' qualificatio a' főrendek üzenete értelmében fogadtassék el 's főfelügyelők állíttassanak. **10)** A' csödperek a' váltótörvényszékek bíraskodása alá tartozzanak. **11)** Állandó törvényszékek állíttassanak fel a' megyékben. **12)** A' sajtószabadság pártoltassék. **13)** Eskütszékek nem kellene. **14)** Az adminisztratori rendszerben ugy szinte a' gr. Erdődy nemzetiség panaszában sérelmet nem látunk. **15)** Telekkönyv hozassék be. **16)** Hítelintézet állíttassék. **17)** Erdélynek Magyarországéhoz viszsza kapcsolatása eszközöltessék. **18)** A' zsidók emancipatiója nem pártoltatik. **19)** Vámrendszer lé-

tesítés sürgettesék. **20)** A' káptalanoknak országgyűlési szavazat adassék. **21)** Bányatörvények alkotása sürgettesék. **22)** Az élelmezési törvényjavaslat életbe hozassék 's a' l.

HORVÁTORSZÁGI TARTOMÁNYGYÜLÉS. (Folyt.)

23d. pont: Mivel a' f. 1847ki január 21kén 1312. sz. alatt kelt legfelsőbb leiratnál fogva az ezen tartományok főorvosának évi fizetése 500 pflról 800 pflra rendeltek emeltetni 's ezen fizetés teljesítésére a' horvátországi pénztár utasított is: ez okból javasolja a' tart. választvány: miszerint ezen rendelet az országos irományok közé igttatassék 's a' főorvos kérelemlevelei a' hátiratokkal együtt annak viszszaadassanak. Elfogadtatott.

24d. pont: Miként ezen tartományi rendeknek azon legalázatosb föliratukat, mellyben ő felségének a' mellék-tartományok municipális jogai pártoltatását hódolatteljesen ajánlá, 's azt ő fels. az 1846ik évi ápril 8kán 5673. sz. alatt kelt kegyes leirata folytán elfogadni is méltóztatott: úgy most is a' magyar országgyűlés megnyitattása küszöbén a' választvány hasonló fölirást javasol, mellyben ő fels. ezen tartományok municipális jogai és nemzetisége jobbágyi hódolattal ajánltassanak legmagasb pártfogásába. Egyhangulag elfogadtatott.

25d. pont: Dicsőült József nádor ő fens. válasza, mellyben a' tartományi rrknek megköszöni félszázados nádorsága ünnepeére intézett üdvözlésöket, a' rr. által mély tisztelettel fogadtatván, a' választvány közohajtást vél kifejezni azon javaslatával, hogy a' dicsőült félszázados nádor érdemei 's erényei örökösének István ő fenségének üdvözlő irat határozatassék kir. helytartósága küszöbén szerencsét kívánandó; melly üdvözlő iratban egyszersmind kifejezendő lenne a' rendek azon ohajtása és kérelme, hogy a' mellék-tartományok municipális jogai és nemzetisége ő fensége által kegyes pártfogás alá vétetnék. E' tárgyal Varasdmegye képviselőit indítványozá, hogy miként Magyarorban a' nagy nádor emlékére öszmütani egyetem létrehozását sürgetik 's az ország elhatárandja ezt, ugy a' mellék-tartományokban is Zágrában a' megdicsőült nevére színteg egy polytechnicum lenne felállítandó. Püspök ő exllja felszólítja szónokot: jelölne ki az alapot, honnan az intézet költségei merittetnének; mire a' felszólított a' szabad ajánlást, magány-adakozásokat 's országos adóképeni kivetést emlté. Azonban a' szegénység érzete a' patrioták legjobb akarát is a' lehetlenség feneké alá csigáztván, miután mig B. K. gr. gazdagjövendelméi ellen tettelek észrevételek, 's rosszalások azért, hogy t. i. a' nemes gróf az illy párt működéseit nem gyámolítja pénzzal: végre elnök kimondá a' határozatot, miszerint ezen varasdmegyei indítvány megbukott.

26d. pont: 1845ki oct. 30kán 17039. szám alatt kelt azon k. k. leiratot, mellyben a' tartományi rr. tudósítottak, miszerint hallerkői gróf Haller Ferencz vezérőrnagy 's horvátországi bán ezen hivatalviselésétől saját többszöri kérelmére fölmentetvén helyettesül váraljai H a u l i k György zágrábi püspök nevezetik ki; 's rr. tudomás és hozzáilleszkedés végett elfogadják.

27d. pont. A' rr. azon kívánatára: hogy ő fels. k. k. leiratában a' „Horvát- Dalmát- Szlavon tartományok“ kitélt méltóztatnék régi szokás szerint használni, 1846. auguszt. 27kén 13128. szám alatt kelt kegyes leiratban ő fels. azt adja tudtokul a' rendeknek, miként ő fels. az 1841ben országosan öszszgyűlt rr. által tett fölterjesztéshez esatolt sérelmi és kívánati irat I. 17, és III. 6 pontjához továbbra is ragaszkodni fog leirataiban: ennél fogvást a' választvány az e' tárgybani tovább teendőt az országgyűlésről viszsza térendő követek jelentéseig felfüggesztendőnek véli; mi el is fogadtatott.

28d. pont. Mivel tapasztaltatott: miként Fiume város képviselőket ezen tartománygyűlésre nem küldött, mi a' közelebb mult tartom. gyűléseken szinte előfordult: ennél fogva ezen eselekvény a' rrtket kellemetlenül érinti 's mivel az 1777. sept. 5kei, és 1808. évi auguszt. 19kei leiratokból kitünik, miszerint Fiume szabad kereskedési város Maria-Therézia királynő által Horvátországhoz kapcsolatott közvetlenül 's ennek folytán a' flumei kormányzóknak 's a' város küldötteinek a' tartománygyűlésen az 1808ki tartománygyűlés Sik czime szerint ülés és szavazat adatott, melly határozat az 1808ki aug. 19kei leirat által meg is erősített: ennél fogva a' választvány nem kételkedik: miszerint a' tartományi rr. kik e' szabad kikötő 's Fiume városihoz jogait mindig bebizonyíthatják 's érvényesekké tudják tenni, ő felségéhez fölirást intézzenek, mellyben kérti fogják ő felségét: miszerint a' nevezett várost kötelezze, hogy kiváltságait 's municipális jogait, mellyek a' mellék-tartományokéival közösek, szentül őrizve képviselőket a' tartománygyűlésre küldeni fog, 's a' tartományi rendekkel közakarát és egyezséssel a' közjólét 's emelkedés elősegítésében tanácskozni. — Elfogadtatott.

29d. pont. Az „Agramer Zeitung“ szerkesztője aziránt

folyamod
melly ol
zetni; a'
hozzáté
ra terjes
30
folytán,
vány ülé
vasoljái
rintette
jesztet
sek miké
mos vit
31
tőleg a'
bérek is
tatni, ez
tandó sz
urak mi
ben edü
nemkülö
egyeder
ritendő.
értve az
hónapr
napra p
lenne k
számáh
böl jutn
a' kinc
rasdme
22 1/2 p
jegyzet
parti ke
pfl, öss
Zágráb
Zágráb
is tété
csak vo
képvis
hogy az
lami za
vetkez
lölegez
gyere
pfl, öss
ra 120
pont vi
ne az il
lés álta
kek m
megbí
vel az
fiatal n
vőre je
ezen ta
tizenk
mások
ikkel i
téseik
löslag
nyilat
ország
lenség
nem a
alapít
kihird
lemér
nak a
's ezu
mány
lőtt t
rába,
gadtá
npré
intéze
hogy
ország
a' gy
ő ml
létől
ját h
válas
vén e
misze
gyán
tand

folyamodott, hogy tudósítójának engedtetnék meg valamely oldalfali szögletben korlátokon belül jegyzékeit vezetni; a választvány megengedhetőnek véleményzi azon hozzátétellel, hogy ezen kedvezés minden hírlap tudósítóra terjesztessék ki. Elfogadtatott.

30d. pont: Károlyváros követének azon indítványa folytán, miszerint az előleges munkálatokat készítő választvány ülései nyilván tartassanak, a' tartom. választvány javasolja: miként e' tárgy érdemleges vitatása hagyatnék érintetlenül addig, míg a' mult tartománygyűlésről fölterjesztett rendezési javaslat leérkezik, mellyben ezen gyűlések miképeni tartásáról gondoskodva van. Ezen pont huzamos vitát támasztott 's végre elfogadtatott.

31dik pont. Az országgyűlési követek napi díjait illetőleg a' választvány azt, minthogy jelenleg már a' szállásbérek is fizetendők, naponként 6 pft-ra véleményzi határozatni, ezenkívül fizetendők az általok számadásilag kimutandó szálláspénz; tovább az ítélőmesternek, ugy a' követurak mindegyikének az oda és visszautazás költségei fejében eddigi szokás szerint 200 pft lenne utalványozandó; nemkülönben az ítélőmester, mint a' követurak mellé is egyedenként két irnok két pft napidij mellett lenne rendszerítendő. Ennek következtében a' napidijak összege, oda érte az utazási költségek kijegyzett summáját is, első két hónapra előlegezve lenne 3440 pftot, a' következő két hónapra pedig az utazási költségek kihagyásával 2040 pft lenne kifizetendő. Ennél fogva a' követségi személyzet számához arányban eddigi szokás nyomán ezen költségből jutna a) Zágrábmegyére, hol 56 porta van, 1864 pft, b) a' kincstári part, kerület 1 1/2 portája után 52 pft; c) Varasdmegyére 32 2/3 porta után 903 pft; d) Körös megyére 22 2/3 porta után 621 pft; összesen 3440 pft. Az utóbb kijegyzett összegből pedig Zágrábmegyére 1105, kincstári parti kerületre 31, Varasdmegyére 536, Körös megyére 368 pft, összesen 2040 pft esnék, melly összeg előlegezése ns Zágrábmegye pénztárából történhetnék; mivel azonban Zágráb megye, mikint határozatából kitűnik 's mi ellen fölírás is tétetett, az országgyűlési költségekben részesülni nemcsak vonakodik, hanem ovást is tesz e' tartományi követek képviselése ellen, ennél fogva a' választvány javasolja, hogy a' főnebbi követszemélyzeti költség, nehogy azok valami zavarba ejtessenek, minden innét vonható további következtetés nélkül Varasd és Körös megyék pénztárából előlegeztessék portáik aránya szerint; 's ez uton Varasdmegyére esnék most fizetendő 2038 ft, Körös megyére 1402 pft, összesen 3440 pft, a' második költségből pedig Varasdra 1206, Körösre 834, összesen 2040 pft. Ezen javaslati pont vitatásánál némelyek kívánták: hogy a' követirnokok ne az illető követurak, hanem egyenesen a' tartománygyűlés által neveztesse ki, minthogy ez által az egyéb érdekek mellőzéseivel egyenesen az értelmi tehetség fog ama megbízásokban részesített; mások kívánták, hogy mivel az országgyűlést törvényhozási iskolának tekinthetik a' fiatal nemzedékre, hol a' készség 's tudományos ész jövőre jeles gyakorlati tapasztalásokat gyűjthet, ennél fogva ezen tartományok részéről is a' magyar megyék példájára tizenkétifju lenne tartományi költségen felküldendő; végre mások azt sürgették: hogy az országgyűlési követek küldőkkel illir nyelven levelezzenek 's ezen terjeszték előjelenéseiket is; azonban a' többség ezen indítványokat mint fölöslegeseket mellőzvé, a' szerkezet-meghagyás mellett nyilatkozott. Voltak, kik mint követségi személyek a' mult országgyűlés alatt akkori napdijajknak mind eddigi fizeteléséről panaszkodtak, de ezek ellen Zágrábmegye fizetni nem akarása említett meg 's conticuere omnes.

32dik pont. Minthogy a' körösi görög kath. káptalan alapítványlevele mult tartományi gyűlésen felolvastatott 's kihirdtetett: ennek következtében a' választvány azon véleményben van: hogy ugy ennek, mint Eszék sz. kir. városnak a' tartománygyűlésen ülés és szavazat határozatosság 's ezutóbbinak annál inkább, minthogy az ide vonatkozó irományokból kitetszik: mikint Pozsega sz. kir. város is, mielőtt törvény útján bezikkezett volna sz. k. városok sorába, magát a' tartományi gyűléseken képviselteté. Elfogadtatott.

33dik pont. Belgrádi vál. püspök és zágrábi káptalani nprépost Jamnik ásványforrás felügyelést, minthogy ezen intézet nem bir annyi pénzerővel, mennyi kívántatnék arra, hogy ő mlga saját kívánsága szerint is megfelelhetne az országos ohajtásnak, a' rendek előtt lemond, mind e' mellett a' gyűlés elnöke 's a' rr. által hozzá intézett bizalmas kérdés ő mlga előtt sokkal nagyobb értékű levén semhogy föltétlenül el ne mozdíthatatnék: e' miatt megbízatását, habár saját hátrányára uolag elvállalá. Ennek következtében a' választvány javasla hogy ezen tárgy jegyzőkönyvbe vitelven egyszersmind a' törvényhatóságoknak hagyatnék meg, miszerint a' keblükbeli lakosokat ezen hasznos hazai intézet gyámolítására serkentsék, melly egykor annyi előnyhataland a' nemzetre viszka. A' rr. ezen intézet fölsegéllését

magányadakozások után hatázzák eszközöltetni, ez ellen egy absentista tapasztalatra hivatkozván kimutatta: mikint ha valamely status valamely intézetét csakugyan 's komolyan szándékozik létrehozni, akkor a' magány-adakozások könyörületos utját elkerülvén egyenesen adóztatási tétre lépjen. A' magyaroknak nemzeti színházok 's muzeumok maig sem volna ha nemes nem nemes egyiránt a' mondott czélokra meg nem adóztatnak, ennek következtében e' hasznosnak ismert 's jövendőlt furdóintézetre nézve ishaa'rr. czélt akarnak érne legezelszerűbb eszköz az adóztatás, mellynek terhe nemes nem nemes egyaránt érjen. Azonban szónoknak ezen igenis valóra támasztott indítványa pártoltást már csak azért sem nyert, mert küldője Batthyány Kázmér gr. nem az illyrek, hanem a' horvátmagyarok embe-re, ennél fogva a' tőle vagy megbizottjától jövő javaslatok, legyenek azok jók, vagy rosszak, mindenesetre félrevetendők. E' pont után áttért a' gyűlés azon javaslatra, melly az országgyűlési követutasításokról szól, miről jövő számunkban. —

POZSONY, november 10kén. A' főlovászmesterei hivatal kezefogván a' helyhatósággal a' csend és rend fenntartására e' következő szabályokat állapítá 's hirdteté ki: **Az 1790: 31. törvény igénybe vételével minden kávé, vendéglős és koresmárosnak tilalmas akár nyilván akár alattomban hazard-kártyajátékok megengedni 's bármi szín alatt olyan játékosokat szobájik vagy termekben megszenvedni; az ezek ellen szabott 100 aranybüntetéspénz harmada a' feladóé, a' banközlet 's jétékbetételek a' jétékony intézetek javára esnek, az illető kávé vagy vendéglős pedig kiváltságát veszítendi el.**

A' rend és közbátorság fenntartása tekintetéből pedig Pozsony sz. k. városban országgyűlés ideje alatt mindenki figyelmeztetik: **1)** mikint az utczákoni csoportos és lármás barangolás szorosán tiltva van, valamint a' néptömeghez beszédet tartani; a' rendőség köteles az illy kihágást elkövetőket szállításra kisérni; az éjjeli dorbézolók, zajongók 's nyugtalanok pedig, ha megintetvén el nem oszlanak, bevitetnek 's másnap illető hatóságoknak kézbesitetnek, honnan megfenyittetésüket várják. **2)** Tiltatik mindennemű éjjeli legyen az akár tiszteleti f a k y á s, akár gúny m a c s k a zene; az ez ellen cselekvők azonnal megragadtatnak a' pozsonyi városkapitány által 's megfenyittetnek illető he-tőságaik után. **3)** Ha ki valamely országgyűlési személyt megsért, kigunyol, vagy megtámad, azonnal bebörtönöztetik 's törvényes elítéltetés végett az illető hatóságnak adatik át. **4)** A' katonai örök a' városiakat az éji csapatok vadászata-ban segíteni kötelesek. **5)** A' főlovászmesterei hivatal minden csoportos összegyűlőngést előbb a' rendőség által szétoszlásra szólíttat, mihelyt azt a' közbátorságra nézve fenyegetőnek találndja.

A' városi hatóság sem akarván kimaradni az illy rendőri előleges szabály-hozatali jogból; árt szabott a' fának, fa-behordás és felvágásnak; a' legjobb keményfa öle 35; a' legolcsóbb v. puha fá é 24ft; a' gakanakereskedőknek 10óra előtt a' piaczon megjelenők nem szabad 's az összevásárlás a' vámvonalon vagy azon belültitva van. Limitáltattak a' bérkocsisok is; e' szerint félórai hordozat 30 pkr, egy órai 48 pkr, fél napi: 3 pft, egy egész napi bérkocsi-használat 5 pft. A' mézáróokról is megemlékeztek; egy font marhahús ára 20 kr-ra tétetvén, 14 pontból álló utasítás mellett; egyéb húst mint sertés, bornyu, bárány's ürü húst mindenkinék szabad tetszés szerint vágni és árulni, de illő rendőrségi felügyelés alatt. A' hus-mértéknél megengedtetik, hogy a' vételi fontok arányához képest 3 fontig 8 lat használható csont adathatik, 18 fonton fölül 3 fontnyi csont.

KÜLFÖLD.

AMERIKA. Mexicói hírek szerint az amerikai hadseregnek a' főváros elfoglalása után sok és heves egyes összeütközései voltak a' majd számtalan mexicói lazzaronival 's végre kénytelen volt a' fővárosból kitakarodni. Mondják továbbá, mikép a' mexicói nép, hirtelen bátorságra lobbanva, mindenütt fegyver után nyul 's csupán Victoriában 3 ezer harcász gyűlt össze. Igy főleg a' londoni Times. Ellenben más lapok hallgatnak erről 's jelentik, miszerint a' washingtoni kormány a' háboru legnyomatékosb folytatására határozta legyen el magát. Scott tábornok a' hadi bajkoskodások következtében állítólag igen sokat szenvedett egészségében. Santa Ana megsebesültéről hír valótlannak mondatik.

Az ujjorki Sun egy példát hoz fel arra, hogy mikép tudják hasznukra fordítani az amerikaiak mexicói győzelmeket. Bizonyos naszádtulajdonos Veracruzban egyik legelső fogadóba lép, a' vendéglőt hivatja elő 's ennek parancsoló hangon, melly ellenmondást nem ismer, következőleg szól: „kivánom e' házat butorostul 's mindenestül így a' mint áll. Mit fogad el ön érte?“. A' mexicói örülvén, hogy csak árt is nevezhet, meghatározza ezt 's a' yankee szól: „topp“ 's a' pénzt lefizeti, „S most barátom, szól foly-

tatólag, mennyi időre van szüksége a' házból kitakarodásra?“. a' mexicói válaszol: „fél órára“. 'S fél óra alatt már működésben volt az új vendéglős 's a' t. cz. közönségnek és földieinek lehető legjobban szolgált.

SPANYOLORSZÁG. Madrid oct. 27kéről írják: nem titok többé, hogy a' királynő 's férje közti kibékülés csak látszólagos volt; don Francisco de Assis infans ugy látszik bizalmatlanságot táplál, és ismétli szakadást igen közelnek hisznek. Sőt utóbbi napokban még azt is hiesztelék, hogy Serano tábornok granadai főkapitányságról lemondását beküldötte 's udvarhoz váratik, ez mindazáltal maig nem valósult.

A' minisztertanács csakugyan komolyan gondolkozik a' palotaszemélyzet gyökeres megújításáról. Vélekedés szerint Miraflores marquis oct. 28kán főmajordomussá vala kineveztetendő 's mint illyen a' palotai felügyelőséget is vezérlendi. Hallomás szerint a' kormány hivatalos tudósításokat kapott Concha tábornoktól; a' főkapitány Catalonia helyzetére 's a' pártok ottani növekedésére fordítja a' kabinet figyelmét. —

Biztos kutfőből állítatuk, miként Krisztina királynő fens. leánya Montpensier hercegnőhöz 's ennek férjéhez meghívást intézett legyen a' fiatal királynő látogatása végett. Ha netalán, jóllehet csak színleg, ellenvetést tenne a' francia udvar a' fiatal házaspár ez útjára nézve, akkor azon intézkedés fog tétetni, hogy a' közelgő cortes első ülései egyikében a' mérsékelt tanács 's congressusi többség formaszere indítványt terjesztend elő, miszerint Montpensier hgnó, mint vélhető trónörökösön tartózkodási helyét Spanyolországba tegye által, minél fogva (a' naponkint szóban forgó) trónörökös esetben említett hercegnő azonnal kormányra léphessen. A' progressista pártnak is érdekében fekszik, hogy Montpensier hercegnő trónörököségi igényeit illető kérdés legközelebbi cortes elibe vitessék 's a' követek, kik azon párthoz tartoznak, el vannak határozva egy arra czélzó indítvánnyal föllépni, hahogy a' mérsékli pártiak ezt tenni elmulasztanák.

Krisztina királynő maga részéről jelenti, miszerint férje Rianzares hg a' tanácsnak, mint annak tagja, hivatalos papirosokat fog előterjeszteni, mellyekből kitűnjék, hogy mind azon szemrehányás, mellyeket neki leányai a' királynő 's infansnő házasságában közremunkálás miatt tettek, egyáltalában alaptalanok. Mihelyt ezen igazolás megtörtént, Krisztina királynő Párisba szándékszik menni mindenkorra 's ott „politikai nevezetességek Spanyolország fölött“ czimű munkát akar közrebocsátni, mellyet sajátkezűleg mint politikai végrendeletet kir. leánya számára írt. Hogy mit szándékozik az anya-királynő azon esetre tenni, ha netán a' hirdett igazolás nem sikerülne, az még eddigelő titok.

ANGLIA. Irlandból a' tudósítások naponkint aggasztóbban hangzanak. Éhség és járvány dühöng ismét dél és nyugaton 's Angliának nincsenek hasonló eszközei mint tavaly ama hajok enyhítésére. Skibbereen városka Cork grófságban most ismét példányképe készül az irlandi inségnek lenni. A' kath. főpapok gyülekezete Dublinban, melly a' brit kormányt Irland irányában kötelességre utalja, állandóvá nyilatkozatá magát. — Tipperary grófságban nemrég ismét egy igen tisztos 's emberbarátias férfit orozvást agyonlöttek, mert jószágigazgatója volt egy ottani földbirtokosnak.

A' parliament sajtóképi megnyitása nov. 23kán fog csak véghez menni 's a' trónbeszédet maga Victoria királynő olvasandja fel. Hogy a' miniszterek el vannak határozva a' parliament jótéteményét mielőbb az országgal éreztetni, minden pártnál határozott tetszést nyert 's a' dolgok folyama által teljesen igazoltatik. Irland számára tüstint parliament-megnyitás után egy hatályos, a' bérleti viszonyokat rendezendő billt szándékoznak hozni.

FRANCIAORSZÁG. A' miniszterség fontos lépést tőn a' vesztegletügy gyökeres javítása körül. Az orvosi kar véleménye következtében ugyanis a' levantei fővárosokban a' consulok mellé még orvosi biztosokat is rendelt egyenkint 13 ezer franknyi évdíjjal, kiknek feladásuk leend Levanteban az egészség-állapot fölött ügyelni 's egyenes levelezési összeköttetésben állandnak a' kereskedelmi miniszterrel. Prus orvostudor ugy vélekszik, miszerint a' mirigyét születéshelyén fojthatni el, 's e' miatt tartózkodását Egyptusban főleg azon czélből hosszabbítja meg, hogy ott helyben vizsgálódják azon eszközök fölött, mellyekkel az országot ismét oly egészségesse tegye mint az régibb időkben volt. A' miniszterség fő gondját folyvást Madridra fordítja. A' schweizi ügyek allárendelt szerepet képeznek, 's bizonyos, hogy a' kormány a' helvét szabad státusok irányában követendő eljárásit illetőleg a' nagy hatalmakkal egyetértve működendik.

Azon véghetetlen várakozásokra, miket Algirban Aumale herceg kineveztetéséből képzettek magoknak, miután eddigelő még minden a' réginnél maradt, állítólag jó-

kora komorság következett. A herceg, írja a Constituti- onnel ritkán mutatkozik, sem szavai sem tettei nem bizo- nyítják a tervet s rendszert, mely kihirdetve volt. Ezekmel- lett azonban a helytartó mégis egy életjelt ada ott, t. i. a pá- rizsi növénykertnek egy fiatal orszlánt ajándékozott. Ezen kincs Franciaországot az igaz nem gazdagítja, ennél fog- va nagyobb sensatiót okozott, midőn nemrég egy hajó 100 tonnányi algiri rézérczel a' cetei kikötőbe szállott.

SCHWEIZ. Luzern, oct. 25. A szövetségeseknek már 18 ezer emberök áll talpon. Valamennyi határ-állomás meg van erősítve s az összes honvédtömeg felszólítva. Fél erdőt vagának le átkelés végett, a földész munkák megszüntetvék. Gyorsfutók járnak az országutakat s a kormányok állan- dókul kinyilatkoztatják. A népben elszánt szellem uralko- dik; véleménye szerint függetlensége s vallása forog kér- désben.

Freiburg kantonban szinte nagy készülétek törté- tek a védelemhez. A város környéke iszonyatos pusztítás képét mutatá, s hol csak valamely nagyobb akadály vala emelendő az ellenséges sereg irányában, ottan többé mit- sem kímélt a nép. Egy erdőt egészen kiirtottak, s a Maria- hilfből Tafersbe vezető utat gyümölcs és tölgyfákkal egé- szen eltorlasztották, hogy az előnyomulandó ellenséges ser- gek a várost minél későbbben s minél több akadályllyal küzdve érhessek el.

Oct. 30. k. hírek szerint Luzernben Siegwart Müller főbíró elnöksége alatt a hét kath. hely haditanácsa gyűlést tartott, s a hét kanton második védseregét is fegyverre szo- lítottván, az egész hadat Salis Sogliotáborknak parancsnokná- ga alá helyezé. A luzerni kormánytanács két nyilatkozványt bocsátott ki, melyek egyikében a kantont ostromállapotú- vá nyilatkoztatja s másikában intézkedéseket közöl e' tár- gyat illetőleg.

Zürich, november 2. k. Schweiz e' pillanatban egy nagy táborhoz hasonlít. Mindenütt az országutakon gyűlhelyeikre vonuló hadsapatokkal találkozhatni. A vá- rosokban dob pereg reggeltől fogva, a vadásztrombiták vidorán közbefújnak; a hadi zene csengő hangokon hi a szemléhez, őrség s díszkedéshez. Mindenféle tábori lőművek, álguk, taraczkok s mozsarak robognak a városok köve- zetén által s lőszer és pogyáskocsiak gördülnek minden ol- dalról a főszállások felé s mindenütt indulóban levő száza- dokra bukkanhatni, melyek, ha épen szigorú szolgálatban nincsenek, teli torokból komoly s vidám dalokat zengede- znek. A gőzösök utóbbi napokban nagyszámu seregeket hoz- tak. Ezernyi néző hullámozott a partokhoz látás és üdvözlés végett. Zürichnek most tíz század gyalogsága, három szá- lad lovassága s tíz telep pattantyusága van, mindegyik négy lőművel s összesen 10 ezer embere talpon. A tartalék leg- közelebb hivatik be. St. Gallen, Thurgau, Schaffhausen és Apenzellből öt zászlóalj nyomult ide s ma még három vá- ratik. Azon 50 ezer emberen kívül, kiket a szövetséggyű- lés hívott fel, még 30 ezer főből álló honvédsereg tartalé-

kul nyomult határaikhoz. 80 ezer főnyi jól rendezett hadse- reggel Schweiz erőlyesen szegülhet ellen minden idegen közbejárulásnak. Az előkészületekre még öt hat nap lesz szükséges, s e' hét vége előtt a megtámadást nem kezd- hetni meg. Jó számítók állítása szerint az eddigelő fegyver- re hívott hadsereg naponként 45 ezer forintjába kerül a szövetségnek, nem számítva azok költségeit, kiket a szállá- sozás ér. Jóformán bizonyos, mikép az első fő megtámadás Zug ellen irányoztatik. Szerencsétlőkre a szövetségi ser- geknek az albiskettei szorosak még a zürichi birtokon fek- szenek. Knonauból, hol egy dandár zürichi áll, egyenes ut vezet Chamon keresztül Zug fővárosba. Ezen kis kanton, lakossága meghasonlottságánál fogva, minthogy majd két- ötöde szabadelvű s gyökeresdi s a jezuíta rendet szivéből gyűlöli, semmiesetre nem fog eredménydusan ellenállani. Zugból az országot a gisliki reuszidnál s a vörös tó mel- lett egy jóformán lapályos, de részint erdő s kertekkel bor- itott vonalon vezet Luzern felé. Csak Ebikon s Wesendin közt, közel Luzernvároshoz, kell ismét magasabb tért s egy dombláncot áttallépni ott, melynek birtoka a város sorsát dönti el, mert az utóbbt minden oldalról hegység környe- zi s igen könnyen lődözethetni. Négy hét előtt a gisliki hidnál csaknagyon gyöngé földbástya állt hat álgurészszel, melyek az argaui országot felé Reusz balpartjára valának irányoztatva. Tizenegy nap óta azonban 150 munkás fog- lalkozik ott egy nagy bástyázat körül árkokkal, melyek né- hány zászlóaljat fogadhatnak be. Nem messze a gisliki hid- tól kis természetes magasodás van az országot mindkét ré- szén némi szorosokképezőleg. Ott lesz hihetőn az első nagyobb összecsapás s a pattantyusság ereje mind két részről meg fog kísértetni. Keresztben az országuton egy akna van ké- szítve, melytől Salis-Soglio valamint a többi öt, különbö- ző pontokon alkalmaztatott aknától igen sok sikert látszik magának ígérni. A mára várt végrehajtási határozat helyett Bernből hallani, miszerint a graubündeni követ hirtelen vonakodott a tényhez járulástól, mielőtt még egy utolsó kiegyenlítés kísérlet tétetnék. Három graubündeni kor- mánytag váratik e' végre Bernbe. A francia követ is állí- tólag még egy utolsó lépést tőn a szövetséggyűlésnek erő- hatalom-használatától viszatartóztatására. Sőt azt is állít- ják, hogy Rossi gróf uton van Rómából Bernbe s kiegyen- lítési ajánlatokat hoz Rómából a pápától, ki a jezuíták vis- zahivatását határozá el ezrek élete megkíméléseül. E' szer- int tehát még nem tűnt el minden kilátás a békére. Amny bizonyos, hogy Graubündent eddigelő a' végrehajtási ha- tározathoz járulni folyvást vonakodik s katonát sem adott. A mai berni lapokszinte megemlítik a hirt, miszerint a wal- lisiak swaadiak közt Möriz mellett már vér folyt, mindaz- által hivatalos tudósítás még hiányzik. Az eset hihetőleg költemény. Politikaidolgokban tudomás szerint mindkét part Schweizban nem oly szorosban veszik az igazságot. De any- nyit, mint utolsó napokban, itt tann még soha nem hazudtak. A különsvövetségi követek vég nyilatkozata, melyet

távoztukkor a' szövetséggyűlési jegyzőkönyvbe iglattattak, következő szavakkal végződik: „a felhívott hadsereg a' hét kanton ellen csatamezőre rendelt ellenséges tábor. A' tó- parancsnoknak immár megbízása van azzal működni, a' háboru-végzés tehát meg van hozva, s minden pillanat a' legátkosb polgárháboru kitörését jelentheti. Ime tehát vál- nunk kell, miután azok, kik megesküdtek szerencse és szerencsétlenségben velünk élni, a' kardot kivonták. A' kö- vetkezőket viszszaütasítjuk magunktól s azokra háritjuk, kik azokat előidéztek. A' hét rend követei Zug rend indítvá- nyait elfogadták s egyezkedés alapjául állították fel; ma- gány-tanácskozványokban készeknek nyilatkoztak, ahogy rendeknek az őket illető vallási s politikai jogok biztosít- tatva leszenek, a' kolostorkérdést a' köztiszteletű böles egy- házfőnök ítélőbíróági határozatának alávetni; kívánták, hogy ha előleg nem isegyeznek mege kérdések valamelyikében, őszinte békeszeretettel mégis legalább a' fegyvert rakják le kölcsönösen tüstint, a' behívott seregeket bocsássák el s aztán barátságosan békealkudozásokra lépjenek. Minden, még ez utóbbi ajánlat is vissza lőn utasítva. Világos tehát a' bizonyosság, hogy mind a' két részre becsületes békes megoldatást nem kívánnak, hanem véres ösvényen minden- korbecstelentkeresnek. Tanúságaubüntelenségünk jelen beigtatásunkkal mai nap egy nyilatkozványt bocsátunk ki az összes schweizi néphez, jelen s' utóvilághoz, nemkülön- ben a' szövetséggyűlési jegyzőkönyvbe is tétetjük azt.”

Baselből, nov. 3. k. írják: tegnap sem volt ülés a' szövetséggyűlésnél. A' polgárháboru előkészületek állító- lag több napot igényelnek. A' hadi pénztár elvégre ki fog ürülni, mielőtt még csak egy lövés történjék. — Hallomás szerint terhes föltételek alatt sikerült ugyan a' szövetség- nek Frankfurtban három millió francia franknyi kölcsönt kötnie, de a' kivettelt kantoni pénzjárulékok kimaradnak, csak Baselstadt s Neuenburg küldé be maga illetékét. Nov. 1. jei körlevél által a' főhely a' rendektől ennek lega- lább egy részét kéri be. — A' „schweizi hírnök“ Rossi Bern- be érkezett jelenté, közbejárulási szándékát gyanítja s fi- gyelemzetti pártját reá mondván: „a' nemzet számot tart rá, hogy a' bizalom férfiai, kik a' belső kísérteteknek oly ki- tűnőleg ellenállottak, fülöket a' hamis próféta elől is el- fogják zárni.“ Más tudósítások szerint Rossi csak keresztül utazik Bern városán.

Hiteles kuffó után mondhatni egyébiránt, miszerint a' szövetséggyűlés végrehajtási határozata után Orosz, Porosz- ország és Szardínia követi Schweizot odahagyják s az el- söbbi kettő Konstanzba teszi által-tartózkodási helyét. Az orosz követ folyvást mondogatja meghitt körökben, mikép a' nagy hatalmak összesen közbe fognak a' schweizi ü- gyekben lépni. Schweizban mindazáltal senki nem akarja ezt hinni. A' külön szövetség épen úgy nem kívánja a' köz- bejárás mint a' gyökeresdi fél s reméli, mikép idegen szu- ronyok nélkül is ki fogja állani a' sarat. A' békeremények mindeddigelő sem tüntek el egészen.

9lik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1847.

Kötélgártó munka ársökkenés.

1701/2971 sz. A' főmélt. m. kir. helytar- tó tanács 1847ik évi pünkös hó 4én 1 125. sz. alatt költ magas intézvénye következté- ben, a' kir. építési igazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik: hogy jövő 1848dik óvre, a' Duna és Dráva folyók tisztításához szükséges mintegy 200 mázsányi kötélké- szítés s beszolgáltatás, folyó 1847dik eszt december 31án (hatodikán) a' kir. építési fő- igazgatóság épületében tartandó ársök- kentés után a' legkevesebbet kívánának kö- vetkező feltételek mellett át fog engedetni:

1ször A' szerződő lekötélezend magát 32 veres vastagságtól egész a' zsinegekig minden szükséges kötélfajt az ársökkenés napján kiadandó jegyzékben foglalt meny- nyiség és minőség szerint, nemesak jó, hanem tiszta kigerebenzett apatini kender- ből, jól gyártva s legjobb minőségben egy verésre 16 fonallal 7¼ fontot számítván, el- készíteni; következőleg minden hibás, va- y rozsnak talált munkát, ha az alávaló s poz- dorjától nem eléggé tiszta kenderből ké- szítették, visszavenni s helyette más job- bal, rövid idő alatt saját költségén kipótolni.

2ször. Köteleztetik a' szerződő az ek- képen készített jó köteleket a' tabáni so- rompón alul levő kir. hajózási raktárba leg- feljebb 1848dik eszt. April 15ig maga költsé- gín beszállítani; hol azok átvevése, a' kir. hajózási osztály részéről meg fog történni.

3ször Azon esetre, ha az 1848ik eszt. folyama alatt még több mennyiségű kötelek szállítása lenne szükséges, akkor a' szer- ződő tartozik ezen szükséglet is legrövidebb idő alatt a' szerződési áron kipótolni.

4ször Az illető pénztár biztosítása te- kintetéből köteleztetik a' szerződő azon pénzösszevnek, mely ársökkenés alkalmakor a' nyert szállítás szerint kijelelendő, tizedét száztól, a' rendszabályok értelmé- ben, azonnal az ársökkenés bevégzésével vagy kész pénzben, vagy folyó értékű sta- tuskötelezvényekben, vagy a' helybeli ható- ság által kiadott hiteles bizonyítványal kimutatott minden adósságtól ment ingatlan vagyona lekötése által, a' kész munka átadá- saig, a' kir. épít. főigazgató ság pénztárá- ban hagyni.

5ször Azon esetre, ha a' szerződő a' szállítandó köteleket rozsz anyagból készí- tené, vagy kitett időre a' szerződést ponton- san be nem teljesitené, akkor a' kir. épít. főigazgatóság szabadságában áll: ilyen munkát a' szerződő költségén akármely áron más mester által elkészíttetni; vagy a- ká honnan bevásárolni.

6ször Az így készült szerződés fel- söbb helyben hagyás után azonnal valódi és kölcsönös kötelező erejébe lép.

Vállalkozni kívánók főnirt napon reg- geli 9 órakor ezen feltételek iránti ajánlá- sokat minden 1 verésre (Schilling) írásba foglalva, pecsét alatt tartoznak, 300 pgőft bánatpénz letétele mellett, az árveréstörté bizottságnak átlatadni, vagy megbízottak által kézbe szolgáltatni, mely alkalommal a' legkevesebbet ajánlkozóval a' szerző- dést azonnal aláírván, a' többiek bánatpénze azonnal viszszaadatik.

Budán, october 14én 1817. A' kir. építési főigazgatóság által. 3-3

Emich Gusztáv könyvkereskedésében s általa minden hiteles könyvárusnál megszerezhető Balásház János m. t. t. rendes tag által szerzett Politikai és statusgazdasági nézetek

ezimű munkának két első füzeté u. m. I Füzet. A' megyei, királyi, városi, és szabadalmas kerületi adókezelése javításáról vagyis katasztrálás egyszerű módjáról, misze- rint a' porták költséges összeresái nélkülöz-

hetők, s az élénkebb pénzfogalom által igé- nyelt telegkönyvek pótolva lennének.

II. Füzet. A' nemzet vagyonának gya- rapításáról tenyészési dolgaimnak törvényes szabályoztatása által.

Ára e' két füzetnek egy kötetben 1 ft. pp.

Tíz példány vevője egyet ingyen nyrend. Illy móddal megszerezhetők Debreczen- ben is a' könyvnyomda művezetője Tóth En- drénél mint szinte Telegdy és Csáthy Lajos könyvárus uraknál.

A' munkák czimei is bizonyítják érdekes- ségöket s korszerűségöket. 2-3

Hirdetvény.

Az alpári és tiszai-közös Tisza- rév közbirtokosi részéről közhírré tétetik: hogy az említett rév, mely iránt a' szer- ződés f. eszt. végével megszűnend, a' kö- szelítő 1818. eszt. januárius 1ső napjától számítandó három egymásután következő jegyzéssel hivatnak meg: hogy a' bérföl- esztendőre a' f. é. november 15én (tizen- ötödikén) délelőtti 10 órakor Alpár hely- ségben az ottani számtartói lakháznál, fel- söbbi jóváhagyás fentartása mellett har-

madszor tartandó közárverés után ujlag bérbé adandó leszen; melyre ezennel min- den érlelni kívánó a' szokott száztól szá- mitandó tíz kamatos bánatpénzsekkel és biz- tosítékul lekötendő értékeikről szóló hite- les bizonyítványokkal ellátva azon meg- szelítendő három következő jegyzéssel hivatnak meg: hogy a' bérföl- tételek Alpáron az ottani számtartónál ár- ve: és előtt is bármikor megtekinthetők, és hogy a' megígért árok és bánatpénzek is söbbi jóváhagyás fentartása mellett har-

*Hirdetés. N. Kún-Turkevi városa előjáróji által közhírré tétetik. hogy E cs e g és Kérsziget árendás pusztán 17, harmincz s negyven szekeres tiszta jó gyep- és gazos széna-boglyai eladandók, melyeket a' megvevők ott helyben — hol több juhuhodáj és marha-ólak vagynak — feltehetik, teli legelő is adatik a' jövő eszt. aprílis 1ső napjáig. — 2-3

A' „magyar kereskedelmi-társaság“ irodája jelenleg a' Zrínyi-utczában, 243dik szám alatti Kar czag-réle házban van, az első emeleten balra. 3-3